

**BUDAPESTI GAZDASÁGI FŐISKOLA
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG**

**A Devecseri Agrokémiai Kft. vagyoni,
pénzügyi és jövedelmi helyzetének
vizsgálata a beszámolók alapján**

Belső konzulens: Simonné Romsics Erika

Külső konzulens: Kulcsárné Pajor Valéria

Kocsisné Szakmári Zsuzsanna

Távoktatás tagozat

Pénzügy – Számvitel szak

Számvitel szakirány

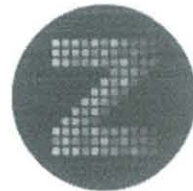
2015.

4. sz. melléklet: könyvtári átvétel igazolása

GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

H-8900 Zalaegerszeg, Gasparich u. 18/A.
Tel.: +36 (92) 509-900 * Fax: +36 (92) 509-930

NYILATKOZAT

a szakdolgozat digitális formátumának benyújtásáról

A hallgató neve: Kocsiné Szakmári Zsuzsanna

Szak/szakirány: Pénzügy – számvitel szak / Számvitel szakirány

Neptun kód: JJQL8Q A szakdolgozat megvédésének dátuma (év): 2015.

A szakdolgozat pontos címe:

A Devecseri Agrokémiai Kft. vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének vizsgálata a beszámolók alapján

Belső konzulens neve: Simonné Romsics Erika

Külső konzulens neve: Kulcsárné Pajer Valéria

Legalább 5 kulcsszó a dolgozat tartalmára vonatkozóan:

Devecser, Agrokémia, komplex elemzés, vagyoni helyzet, likviditás

Benyújtott szakdolgozatom **nem titkosított / titkosított.**

(Kérjük a megfelelőt aláhúzni! Titkosított dolgozat esetén kérjük a titkosítási kérelem egy eredeti példányát leadni: a kérelem digitális másolatának a szakdolgozat digitális formátumában szerepelnie kell.)

Hozzájárulok / nem járulok hozzá, hogy nem titkosított szakdolgozatomat a főiskola könyvtára az interneten a nyilvánosság számára közzétegye. *(Kérjük a megfelelőt aláhúzni!)* Hozzájárulásom - szerzői jogaim maradéktalan tiszteletben tartása mellett – egy nem kizárólagos, időtartamra nem korlátozott felhasználási engedély.

Felelősségem tudatában kijelentem, hogy szakdolgozatom digitális adatállománya mindenben eleget tesz a vonatkozó és hatályos intézményi előírásoknak, tartalma megegyezik a nyomtatott formában benyújtott szakdolgozatommal.

Dátum: Zalaegerszeg, 2014. december 15.

Kocsiné Szakmári Zsuzsanna
hallgató aláírása

A digitális szakdolgozat könyvtári benyújtását és átvételét igazolom.

Dátum: 2014 DEC 15

[Handwritten signature]
könyvtári munkatárs

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	2
1. A gazdasági elemzés háttere	4
1.1. Az éves beszámoló szerepe	4
1.2. Az éves beszámoló tartalma	5
2. A Devecseri Agrokémiai Kft. bemutatása.....	8
2.1. Cégtörténet.....	8
2.2. A Társaság tevékenységi köre, főbb piacai	10
2.3. Könyvvizelési és beszámolósi kötelezettség.....	11
2.4. A számviteli politika rövid ismertetése	12
3. A vállalat vagyoni helyzetének vizsgálata	15
3.1. A mérlegadatok elemzése.....	15
3.1.1. Az eszközök összetétele	16
3.1.2. Források vizsgálata	21
3.2. A vagyon fedezettsége, az eszközök megtérülésének vizsgálata	23
3.3. A tőkeszerkezet elemzése	25
4. A pénzügyi helyzet elemzése	27
4.1. A nettó forgótőke alakulása	27
4.2. Likviditási mutatók.....	28
4.3. Vevők és szállítók átlagos futamidejének értékelése	30
4.4. Az adósságállomány vizsgálata	32
4.5. A Cash flow alakulásának elemzése.....	34
5. Az eredmény-kimutatás elemzése.....	39
5.1. A vállalati jövedelmezőség elemzése	40
5.1.1. Árbevétel-arányos jövedelmezőségi mutatók értékelése.....	41
5.1.2. Tőkearányos jövedelmezőség.....	43
5.1.3. Élőmunka-arányos jövedelmezőségi mutatók	44
5.1.4. Eszközarányos jövedelmezőség	45
5.2. Hatékonyságvizsgálat	47
5.2.1. Nettó termelési érték levezetése	47
5.2.2. Komplex hatékonyság	50
5.2.3. Parciális hatékonyság	51
5.3. Az eredmény elemzése	53
Összefoglalás.....	57
Irodalomjegyzék.....	60
Ábrajegyzék	61
Mellékletek listája	63
Mellékletek.....	64

Bevezetés

A Devecseri Agrokémiai Kft. vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének vizsgálatát személyes érintettségem okán is választottam. Családi vállalkozásban fuvarszervezéssel foglalkozunk a férjemmel, és az egyik legfontosabb partnerünk a Devecseri Agrokémiai Kft. A közös munka fuvarmegrendeléssel kezdődött még a 2000-es évek elején. Aztán, ahogy bővült a vállalkozásunk tevékenységi köre, és elkezdtük a műtrágya-kereskedést, már oda-vissza kapcsolat lett közöttünk, szállítói és vevői is lettünk a Kft.-nek.

A szállítmányozásban, fuvaroztatásban rendkívül nagy szerepe van a bizalomnak, ezen keresztül pedig a kialakult kapcsolatoknak. Egy-egy kamionon olykor több tízmillió értékű áru is van, aminek el kell jutnia hiánytalanul a vevőhöz. Személyes szerződés kötésekre nincs lehetőség minden egyes fuvarmegrendelésnél, az általános szabályok szerint dolgozunk. Természetesen dokumentálva van minden, ami a szállítással kapcsolatos, de a hiánytalan, precíz teljesítés már a szállító (jelen esetben a vállalkozásunk) lelkiismeretén múlik. A tavaszi vagy az őszi szezonban nem engedhetjük meg még az egy napos késést sem a szállításban, ugyanis a gazdáknak minden napra pontosan meg van határozva a feladata a termőfölddel kapcsolatban, így az anyagszükséglete is.

A munkám során sok tapasztalatot szereztem a műtrágyapiacról, és azon keresztül a mezőgazdaságról. Megtapasztalhattam egy olyan iparág működését, amelyet nagyon sok előre nem látható, és ezáltal vele nem számoló tényező befolyásol. Gondolok itt az éghajlatra. „Az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete (FAO) évtizedek óta foglalkozik a klímaváltozás, mezőgazdaság, élelmiszer-biztonság összefüggéseivel. A klímaváltozás az átlaghőmérséklet emelkedése mellett leginkább az időjárási szélsőségek gyakoriságának és intenzitásának a növekedésén keresztül határozható meg. Magyarországon az eddig is gyakori időjárási szélsőségek – aszály, árvíz, belvíz, fagykár – előfordulási gyakorisága tovább nő, veszélyeztetve a termésbiztonságot.”¹

A mi együttműködésünk a Devecseri Agrokémiai Kft.-vel a sok év alatt annyira szorossá vált, hogy a vezetőség engedélyt adott arra, hogy a főiskolán elsajátított tudásomat a vállalaton teszteljem le.

¹ <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mo/mo2013.pdf> Letöltés időpontja: 2014.09.18.

Szakedolgozatomban először a gazdasági elemzés és a számviteli beszámolók szerepéről írtam, majd a Devecseri Agrokémiai Kft. történetét mondom el, bemutatom a vállalat számviteli politikáját, könyvviteli és beszámolási kötelezettségét. A továbbiakban a 2011., 2012. és 2013. évi mérleg és eredmény-kimutatás adatainak, a kiegészítő melléklet, az analitika és a főkönyv dokumentumainak felhasználásával vizsgálom a Társaság vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét.

1. A gazdasági elemzés háttere

Ahhoz, hogy egy vállalkozás hosszú távon, sikeresen végezze tevékenységét, nagyon fontos, hogy figyeljük és ismerjük a gazdálkodási folyamatokat, ezek összefüggéseit, egymásra gyakorolt hatását. Az erős piaci versenyben csak az a vállalkozás képes helyt állni, amely figyelembe véve a külső- és belső környezetet, folyamatosan elemzi működését, és a jövőre vonatkozó döntéseit ehhez igazítja. Gyorsan csak úgy tud reagálni a piaci változásokra, ha a menedzsment pontosan ismeri a vállalkozás képességeit és határait. A vezetőkön kívül más piaci szereplőknek is szükségesek a vállalkozásról szerzett információk. A tulajdonosokat, befektetőket az érdekli elsősorban, hogy a befektetésük biztonságban van-e, és milyen mértékű jövedelmet hoz. A hitelezőknek fontos tudni, hogy tudja-e teljesíteni a vállalkozás a hiteltörlesztési és kamatfizetési kötelezettségeit. A piaci kapcsolatok kiépítése érdekében a meglévő és leendő partnerek is igényelnek ismereteket. A munkavállalók legfontosabb szempontja a munkahely és ezzel együtt a jövedelmük meglétének a biztonsága.

1.1. Az éves beszámoló szerepe

„(...) a gazdálkodó a tevékenysége során előforduló, a vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetére kiható gazdasági eseményekről - e törvényben rögzített szabályok szerint - folyamatosan nyilvántartást vezet és azt az üzleti év végével lezárja.”² Ezt a nyilvántartást minden üzleti év végén, miután az üzleti könyveket lezárta, ki kell egészítenie az éves beszámolóval, aminek tükröznie kell a vállalkozás vezetésének adott évben végzett tevékenységének gazdasági eredményeit.

Az éves beszámoló legfontosabb funkciója, hogy megfelelő képet mutasson a gazdasági társaság vagyoni, jövedelmi és pénzügyi helyzetéről. A tulajdonosok és a befektetők is a beszámolóban kimutatott eredmények alapján tudnak tájékozódni a nyereségükről.

Ezek alapján a számviteli éves beszámolónak a szerepei:

- Dokumentálás: számszerűen rögzíti, és teljes körűen bemutatja az üzleti év gazdasági eseményeit, a beszámolónak alkalmas formában. Szerepelteti benne a vállalkozás vagyontárgyait és kötelezettségeit.

Rögzítési-hitelesítési célokat szolgál az üzleti események dokumentálása, a társaság kapcsolatainak érdekében. A felelősök szabálytalan tevékenységét akadályozza meg a gazdasági események folyamatos rögzítése. Például

² 2000. évi C. törvény a számvitelről

akadályul szolgál arra, hogy fizetéseképtelenség esetén a vagyontárgyakat kivonják a befektetők kielégítésére szolgáló vagyontömegeből. A dokumentálási szerep ezek alapján a jogbiztonságot képviseli, így biztosítva, hogy a vállalkozás vagyona szabályszerűen legyen kimutatva.

- Informálás: a beszámoló alapján jutnak információhoz a tulajdonostársak, a befektetők és mindenki, aki érdekelt a vállalkozás eredményeiben. Az információs szerep jelentőségét az is mutatja, hogy a mérleg és az eredmény-kimutatás felépítését, a kiegészítő melléklet tartalmát részletes előírások határozzák meg. Az éves beszámoló minden érdekelt információigényét egyformán ki kell, hogy elégítse.
- Az osztalék meghatározása: a beszámoló határozza meg a megtermelt jövedelmet, amely alapján a vezetőség meghatározhatja az osztalék mértékét. Egyrészt döntenek a beszámolóban szereplő nyereség alapján a részvényeseknek fizetendő osztalékról, másrészt pedig minden nyereséghez kötött egyéb kifizetésre jogosult személy jussáról.³

1.2. Az éves beszámoló tartalma⁴

Az éves beszámólót készítő vállalkozásokra érvényes előírások értelmében minden üzleti évre vonatkozóan kötelező elkészíteni a beszámoló keretén belül a mérleget, az eredmény-kimutatást és a kiegészítő mellékletet. További kiegészítő információkkal szolgál az üzleti jelentés, mely az adott év üzleti eseményeiről tudósít. Ezek a beszámolók összesítve, részletezés nélkül tartalmazzák az információkat, az adatok szükség szerinti felbontása, az adatok értékelése, bemutatása és az érdekeltek által feltett kérdésekre a válaszok megadása a beszámoló elemzésének a feladata. Az elemzés olyan mutatószámok számításával és értékelésével végezhető, amelyek egyértelműen megmutatják az adott vállalkozás vizsgált periódusa alatti fejlődését vagy hanyatlását, illetve az okokat.⁵

A jelenlegi szabályok értelmében négyféle beszámoló közül választhat a vállalkozás:

- Éves beszámoló: fő részei a mérleg, az eredmény-kimutatás és a kiegészítő melléklet, illetve kötelezően elkészítendő az üzleti jelentés is. A legrészletesebb

³ Otto H. Jacobs – Andreas Oesreicher: Mérlegelemzés, Budapest, Kossuth Kiadó, 2000. 13-14. oldal

⁴ Dr. Bíró Tibor – Kresalek Péter – Dr. Pucsek József – Dr. Sztanó Imre: A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése, Budapest, Perfekt, 2012 24-50. oldal

⁵ Otto H. Jacobs – Andreas Oesreicher: Mérlegelemzés, Budapest, Kossuth Kiadó, 2000. 15. oldal

beszámolófajta minden olyan kettős könyvvitelt vezető vállalkozónak kötelező elkészíteni, amely nem jogosult az egyszerűsített éves beszámoló készítésére.

- Egyszerűsített éves beszámoló: mérlege és eredmény-kimutatása nem olyan részletes, és a kiegészítő mellékletben is kevesebb információ található, mint az éves beszámolóban.

Az a megkötés ebben az esetben, hogy csak akkor készíthet a vállalkozás egyszerűsített éves beszámolót, ha egymás utáni két évben a mérlegfordulónapon, az alábbi mutatóértékek közül kettő nem haladja meg a határértékeket: a mérlegfőösszeg az 500 millió Ft-ot, az éves nettó árbevétel a 1000 millió Ft-ot vagy a tárgyévben foglalkoztatottak száma az 50 főt.

- Egyszerűsített beszámoló: a vállalkozás eszközeit és forrásait nagyvonalúan mutatja be, a mérleg szerinti eredmény alakulását sem részletezi túlzottan, ezáltal az értékelési lehetőség nehéz a külső szemlélő számára. Egyszeres könyvvitelt vezető vállalkozások számára lehetséges megoldás. Egyszerűsített mérleget és eredmény-levezetést tartalmaz.
- Összevont (konszolidált) éves beszámoló: fő részei az összevont (konszolidált) mérleg, az összevont (konszolidált) eredmény-kimutatás és az összevont (konszolidált) kiegészítő melléklet. Minden olyan kettős könyvvitelt vezető vállalkozás számára kötelező, amely más vállalkozással kapcsolatosan anyavállalatnak minősül.

A mérleg, nevéhez méltón egy kétoldali kimutatás. Egyik oldalon a vállalat eszközeit mutatja be likviditási sorrendben, a legnehezebben mobilizálható eszközökkel kezdve. Másik oldalon a forrásokat sorolja fel, saját és idegen felbontásban. Tartalma mindig egy adott időpontra vonatkozik, törvény által előírt⁶ csoportosításban és értékben. A fordulónap általában december 31. Magyarországon, de sok esetben ettől eltérhetnek a vállalkozások. Az anyavállalat információigénye vagy az üzletmenet ciklikussága miatt is változhat a fordulónap. Hitelintézetek, pénzügyi vállalkozások és biztosítóintézetek kötelezően naptári évet kell, hogy bemutassanak a beszámolóban.

⁶ 2000. évi C. törvény a számvitelről

Két séma létezik, amelyekből választhat a vállalkozás:

- „A” változat: mérleg szerinti elrendezés érvényesül, egyes oldal végén összesítve, eszközök fordított likviditással, források saját – idegen megbontásban.
- „B” változat: eszközök „A” változat szerint felsorolva, források finanszírozási szemlélet szerint.

Az eredmény-kimutatás alapján ismerhető meg a vállalkozás mérleg szerinti eredménye és mindazok a tényezők, amelyek befolyásolják a mértékét. Két módszer és mindkét módszeren belül két változat közül választhat a vállalkozás attól függően, hogy milyen számviteli információs rendszert épített ki a vállalkozás:

- Összköltségeljárás módszere: „A” és „B” változat
- Forgalmiköltség-eljárás módszere: „A” és „B” változat

Az első változat fő szempont szerint az üzleti évben felmerült költségeket mutatja be, a második pedig az értékesítési árbevételt állítja szembe az értékesítés költségeivel.

A kiegészítő melléklet olyan információkat tartalmaz, amelyek a mérlegből és az eredmény-kimutatásból nem olvashatók ki, és a vállalat vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét pontosítják. Mutatószámokat is tartalmaz szöveges értékeléssel a valós összkép érdekében.

Az üzleti jelentés nem része az éves beszámolónak, de azzal egyidejűleg kell elkészíteni, és nem a beszámoló kiegészítése, hanem inkább elemzés – értékelés a tervezéshez. Az üzletmenet fejlődését, a vállalkozás teljesítményét bemutató elemzésnek mindig a vállalkozás méretével és tevékenységének bonyolultságával összhangban kell állnia.

2. A Devecseri Agrokémiai Kft. bemutatása

2.1. Cégtörténet

A Devecseri Agrokémiai Kft. az Agrokémiai Közös Vállalat jogutódjaként annak átalakításával jött létre 1995. január elsején.

A jogelődöt 1978-ban alapította az akkori Ajkai Járás 8 mezőgazdasági nagyüzeme azzal a céllal, hogy egyrészt a környezetvédelmi szempontok figyelembevételével oldja meg a tagok műtrágyaszükségletének beszerzését, szakszerű tárolását és elosztását, másrészt oldja fel a műtrágyagyárak folyamatos termelése és a mezőgazdaság szezonális felhasználása közötti feszültséget. A Közös Vállalat a kitűzött feladatokat megoldotta.

A Magyarországon 1989-ben bekövetkezett politikai rendszerváltozás új kihívások elé állította a Közös Vállalatot. A válságba került mezőgazdasági vállalkozások műtrágyaigénye a piaci területen közel negyedére esett vissza: az 1989. évi 29.340 tonnáról az 1992. évi 8.160 tonnára.

A Társaság a fizetőképességének megőrzéséhez és az újbóli növekedés beindításához új tevékenységi körök felvétele mellett elkezdett terjeszkedni földrajzilag a piaci területen, és korlátolt felelősségű vállalattá alakult.

A több, mint 20 éves tapasztalat azt bizonyítja, hogy a stratégia bevált, ugyanis a vállalat meghatározó szereplője lett a közép-dunántúli régió mezőgazdasági inputanyag piacának. A műtrágya-kereskedelem mellett megkezdte növényvédő-szerek, vetőmagvak, mezőgazdasági gépek és alkatrészeik, üzem- és kenőanyagok, valamint borászati segédanyagok forgalmazását. Nettó árbevételét 10 év alatt százszorosára növelte.

Integrátori szerepének köszönhetően árbevételének felét a szántóföldi növénytermesztés finanszírozása teszi ki. Szakmailag támogatja a termelőket, és a forgótőkék hiányát pótolja e tevékenységén keresztül, természetesen szigorú fedezeti biztosítékok alapján.

A közös vállalati formából azért kellett átalakulni korlátolt felelősségű társasággá, hogy az üzletrészek adásvétele egyszerűbb legyen, így rövidesen kikerültek a tulajdonosi körből a vállalat főbb vevői, és elkezdhetett tisztán profitorientáltan működni.

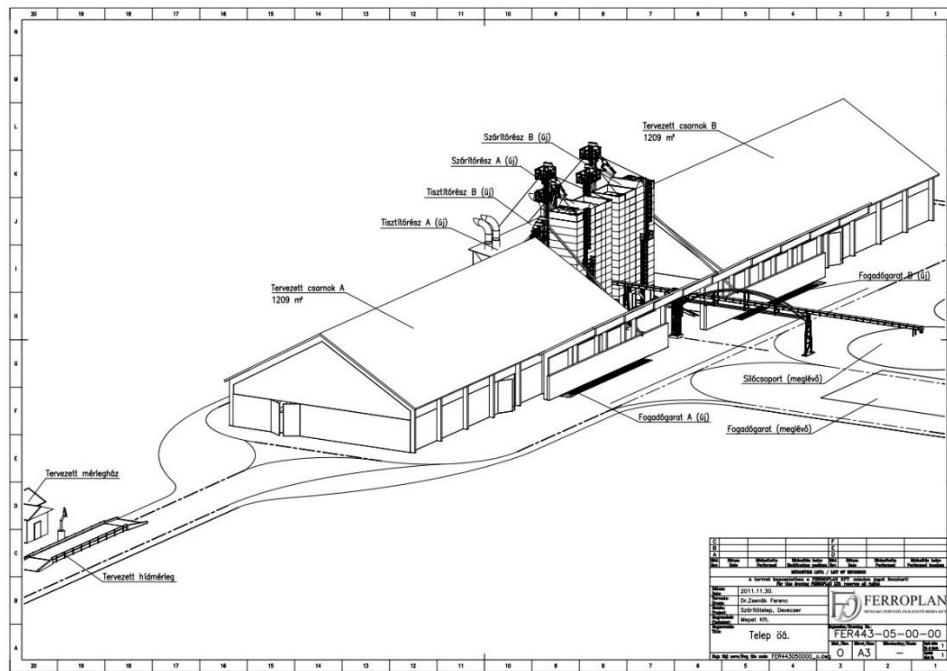
2009. májusában a Duslo a.s. műtrágyagyár az Agrofert Holding tagja, mint szakmai befektető vásárolta meg a Devecseri Agrokémiai Kft. 100%-át, piacbővítés okán. 2012-ben a Duslo a.s. tulajdonrésze átkerült az Agrofert csoport tulajdonába.

A Devecseri Agrokémiai Kft. 2006. novembere óta rendelkezik tanúsított minőségirányítási rendszerrel. 2006. és 2009. között MSZ EN ISO 9001:2001 szabvány szerint működött, majd áttért a HACCP rendszerre, és 2014 nyarán bevezetett egy új rendszert is, az ISCC-t. Az ISCC szabványokat azért dolgozták ki, hogy a megújuló energiahordozók, mint például a biomassa és a folyékony bio-üzemanyagok piaci szereplői meg tudják különböztetni a fenntarthatósági követelmények betartása mellett vagy a nélküle termelt termékeket.

2011. december 23-án a vállalat benyújtotta pályázatát egy, az Új Széchenyi Terv keretében meghirdetett támogatásra. *„A pályázat címe: „A Devecseri Agrokémiai Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. automatizált, üzembiztos és energiatakarékos szárítási technológiájának fejlesztése”.* A benyújtott pályázat támogatásra érdemesnek ítéltetett, és 2012. május 23-án a MAG Zrt. megkötötte a Devecseri Agrokémiai Kft.-vel a támogatási szerződést.

Ez a technológia az öt évvel ezelőtt újonnan épült 15.000 tonna kapacitású terménytároló siló mellé épül, és közvetlenül kapcsolódik ahhoz. A tervezett beruházásnak kettős célja van: egyrészt emelkedjen a társaság terményágazatának eredményessége, másrészt a termények előállítását végző mezőgazdasági termelőknek ajánlott egységár az eddigieknél még szorosabb összhangban legyen a minőséggel.⁷

⁷ <http://devagro.hu/hu/magunkrol/tamogatott-beruhazasi-projekt> Letöltés időpontja: 2014. 09. 16. 10:15

A támogatott beruházási projekt látványterve

1. kép

Üzletpolitikáját az ISO rendszer bevezetése alkalmával fogalmazta meg 2006-ban, és a mai napig ezen elvek szerint végzi tevékenységét:

„A Devecseri Agrokémiai Kft. üzletpolitikája: *Eredményes termelési együttműködés megvalósítása a termőföld használójával az optimális hozam és a piac igényeinek megfelelő minőség elérése érdekében. Ennek jegyében célunk minden Partnerünk részére kifogástalan minőségű, a területi sajátosságoknak megfelelő terméket, valamint színvonalas szakmai tanácsadást kínálni, törekedve a teljes körű szolgáltatás nyújtására.*”

2.2. A Társaság tevékenységi köre, főbb piacai

A Kft. székhelye Devecserben a Vasút út 37-ben van, ezen kívül van még egy telephely szintén a városban.

A székhelyen, a központi irodában folyik az irányítási, kereskedelmi és az adminisztratív tevékenység. Ezen kívül itt található még a műtrágya-, növényvédőszer-, és vetőmag raktár, a siló telep és a kiskereskedelmi szaküzlet is. A szárító és a magtár ad helyet a szabad piacról és az integrált termelésből felvásárolt, valamint az idegen tulajdonú termények szárítása, tisztítása és tárolása.

Tevékenységi köre:

- Műtrágyák nagykereskedelmi forgalmazása
- Növényvédő szerek nagykereskedelmi forgalmazása
- Vetőmagvak nagykereskedelmi forgalmazása

- Mezőgazdasági szaküzlet üzemeltetése (kiskereskedelem)
- Szántóföldi növények termeltetése (integrátori tevékenység)
- Szemes termények szárítása, tisztítása, tárolása és forgalmazása

Szolgáltatásai:

- Szaktanácsadás
- Göngyöleg begyűjtés

A vállalat piaci területe főleg Magyarország észak-nyugati része, Vas, Zala, Veszprém, Komárom-Esztergom és Győr-Moson-Sopron megyét teszi ki. Legnagyobb piaci konkurens a területen az IKR Agrár Kft., amely szintén az Agrofert Csoport tagja, valamint Magyarország egyetlen műtrágyagyára a Nitrogénművek Zrt.

Unión belüli exporttevékenységet csak a gabonakereskedelmi üzletágban végzett a vállalat, 2012-ben Ausztria és Szlovákia irányába, ezt kibővítette 2013-ban Szlovénia felé is.

A Devecseri Agrokémiai Kft. piaci területe

2. kép

2.3. Könyvvizetési és beszámolási kötelezettség

A vállalat a törvényi előírásoknak megfelelően működéséről, vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről az üzleti év könyveinek lezárását követően könyvvizetéssel alátámasztott beszámolót készít. A könyvvitel a számviteli törvényben előírtakkal összhangban, a kettős könyvvitel szabályai szerint, magyar nyelven és forintban folyik.

A beszámoló formáját a számviteli törvény egyértelműen meghatározza, mely alapján a Kft. éves beszámoló készítésére kötelezett, amely mérlegből, eredmény-kimutatásból, kiegészítő mellékletből és üzleti jelentésből áll.

A beszámoló készítése kapcsán az „A” típusú mérleget választotta, amely összevont tételeket nem tartalmaz. Az eredmény-kimutatás összköltséges eljárással az „A” típusú tagolással készült.

A Társaság üzleti éve január 1-től december 31-ig tart, tehát megegyezik a naptári évvel. Az üzleti év fordulónapja december 31. A mérlegkészítés időpontja január 31.

A könyvvizsgálatot minden gazdálkodó számára kötelezően előírja a számviteli törvény, de a kötelezettség alól felmentést adhat. Akkor nem kötelező a könyvvizsgálat, ha a vállalkozás nettó árbevétele a megelőző két üzleti év átlagában nem haladja meg a 300 millió forintot, és a megelőző két évben az átlagosan foglalkoztatottak létszáma nem haladta meg az 50 főt. A Devecseri Agrokémiai Kft. az utóbbi kritériumnak nem felel meg, tehát könyvvizsgálatra kötelezett, amely feladatot bejegyzett könyvvizsgáló látja el.

2.4. A számviteli politika rövid ismertetése

„A számviteli politika a vállalkozónál a számviteli törvény végrehajtásához szükséges módszerek, eszközök és eljárások összessége, amelyek kihatással vannak a vállalkozó vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetére, befolyásolják a vállalkozó eredményét.”⁸

A számviteli politikában kell megfogalmazni a hatályos számviteli szabályozás szerinti számviteli szabályzatokat, amelyek a vállalkozásra nézve kötelező érvényűek, eltérni attól csak a számviteli politika módosítása után, az abban foglaltak szerint lehet.

„(...) számviteli politika részei a következők:

- Számvitel-politikai döntések, becslések,*
- Eszközök és források leltárkészítési és leltározási szabályzata,*
- Eszközök és források értékelési szabályzata,*
- Önköltségszámítás rendjére vonatkozó belső szabályzat,*
- Pénzkezelési szabályzat*
- Számlarend,*

⁸ Kardos Barbara- Miklósné Ács Klára-Dr Siklósi Ágnes- Sisa Krisztina-Dr. Sztanó Imre: Pénzügyi számvitel I. Budapest, Perfekt, 2012. 46. oldal

- *Bizonylati szabályzat.*⁹

A vállalat számviteli politikájában megfogalmazott elvek a következők:¹⁰

Értékesítési elvek:

- A befektetett eszközök nyilvántartásba vétele tényleges beszerzési áron történik, mely érték csak az elszámolt amortizációval módosul.
- Vásárolt készleteket FIFO módszer szerint tartja nyilván.
- A követelések értékelése tulajdonosi elvek alapján történik. 1 évet meghaladó követeléseket 100%-ban, 180 napot meghaladó követeléseket 80%-ban, 90 napot meghaladó követeléseket 50%-ban írja le. Egyedi mérlegelésre kerül sor abban az esetben, ha a vevő a 90 napot meg nem haladó kintlévőségének megtérülése bizonytalaná válik a mérlegkészítés időpontjában. A devizában nyilvántartott követeléseket a Kereskedelmi és Hitelbank december havi utolsó jegyzett árfolyamán értékeli át.
- A forintban teljesítendő kötelezettségeket az elismert mértékben, a devizában teljesítendőket a Kereskedelmi és Hitelbank december havi utolsó jegyzett árfolyamán értékeli.

Amortizációs elvek:

- A terv szerinti értékcsökkenés elszámolása immateriális javak és tárgyi eszközök után lineáris módon történik. Újonnan beszerzett, aktivált tárgyi eszközök után a maradványérték figyelembevételével kezdődik a leírás.
- A várható használati idő megállapítása eszközönként egyedileg történik.
- Terven felüli értékcsökkenés elszámolására akkor kerül sor, ha az eszköz értéke tartósan lecsökken, mert feleslegessé válik, megsemmisült, rendeltetésének megfelelően nem használható, vagy a maradványérték jelentősen eltér a piaci értéktől.
- A 100 000 Ft alatti tárgy eszközök amortizációja aktiváláskor egy összegben történik.

Konzolidáció:

- 2009.06.01-től az Agrofert csoport általi konzolidációba tartozik a vállalat.

⁹ Kardos Barbara- Miklósné Ács Klára-Dr Siklósi Ágnes- Sisa Krisztina-Dr. Sztanó Imre: Pénzügyi számvitel I. Budapest, Perfekt, 2012. 48. oldal

¹⁰ Számviteli politika

Mérlegen kívüli tételek nincsenek, a számviteli alapelvektől a három vizsgált évben nem tért el a vállalat.

3. A vállalat vagyoni helyzetének vizsgálata

A vállalat vagyoni helyzetére a mérleg adataiból vonhatunk le következtetéseket.

A mérleg elemzése lehetőséget ad arra, hogy információkat szerezzünk, és ezzel megítélhessük a vizsgált vállalkozás vagyoni és pénzügyi helyzetét. A vizsgálat a mérleg átfogó, illetve az egyes mérlegtételek részletes elemzésével is elvégezhető aszerint, hogy milyen mélységű értékelésre vagyunk kíváncsiak.

Ha a mérlegnek csak az eszköz vagy csak a forrásoldali adatait használjuk fel a vizsgálat során, akkor vertikális elemzést végzünk. Horizontális elemzés során a mérleg eszköz- és forrásoldaláról is veszünk igénybe adatot a két oldal valamelyik csoportjának vagy tételének összehasonlításához.

Amennyiben a mérlegben túlságosan összevont adatok találhatók, akkor a számításokhoz igénybe kell vennünk a főkönyvi és analitikus nyilvántartásokat is.

Az egyes mérlegtételek alakulásának részletes elemzése történhet:

Abszolút eltérések módszerével:

- alkalmas valamennyi mérlegtétel elemzésére
- lépései:
 - o az eltérések abszolút összegének megállapítása
 - o az eltérések felbontása főbb alkotókra (főkönyv, analitika)
 - o az eltérések okainak tételes vizsgálata

Relatív eltérések módszere:

- elsősorban tárgyi eszközök, készletek, vevők és szállítók elemzésére
- lépései:
 - o tartalomhoz igazodó viszonyítási alap kiválasztása
 - o mutatószámok képzése
 - o a mutatószámok eltérésének megállapítása
 - o az eltérések okainak tételes vizsgálata

3.1. A mérlegadatok elemzése

A mérleg nagyvonalú elemzése során az egyes sorokat, eszköz- és forrásoldali adatokat, illetve az egyes üzleti években meghatározott megoszlási viszonyszámokat vetjük össze

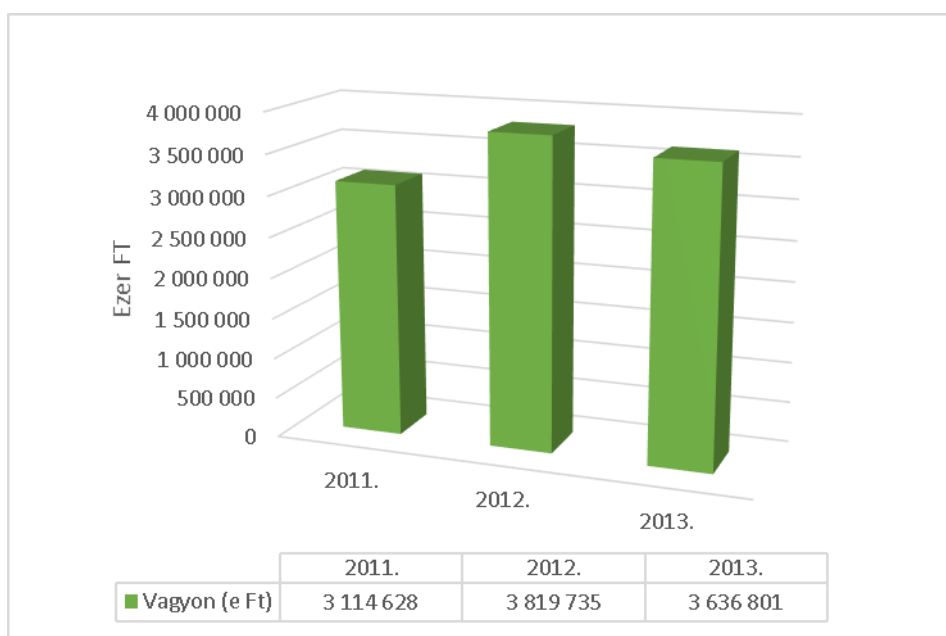
időben. A vállalkozás tevékenységétől függően az időbeli összehasonlítás mellett a vagyonszerkezet összevethető más, hasonló tevékenységű vállalkozás adataival is.

A megoszlási viszonyszámok számításának módjai:

- Minden mérlegfőcsoport vagy mérlegcsoport viszonyítási alapját a mérleg főösszege jelenti.
- Először a főcsoportokat viszonyítjuk a mérlegfőösszeghez, majd a főcsoportokon belüli arányokat állapítjuk meg.¹¹

3.1.1. Az eszközök összetétele

Az eszközérték változása a Devecseri Agrokémiai Kft. vagyonszerkezetében 2011-2013., Ezer Ft

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolója alapján

1. diagram

A grafikonon jól látszik, hogy a vállalat vagyona 2011-ről 2012-re nőtt, majd a 2013-as évre némiképp csökkent tartva 2011-hez képest a növekedést. A változások okainak kiderítéséhez további vizsgálatok szükségesek.

A mérleg eszközoldalán történt változások a vagyon megjelenítési formájában bekövetkezett elmozdulásokat mutatják be. Ezek a változások értékelhetők a jövőbeni tervek tekintetében, de a működőképesség vizsgálatának szempontjából is.

¹¹ Dr. Bíró Tibor – Kresalek Péter – Dr Pucsek József – Dr Sztanó Imre: A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése, Budapest, Perfekt, 2012. 65-66. oldal

A Devecseri Agrokémia egyes eszközcsoportjainak megoszlása az alábbi táblázatban látható:

Eszközök megoszlása a Devecseri Agrokémiai Kft. vagyommérlegében
2011-2013., Ezer Ft., %

Megnevezés	2011.		2012.		2013	
	E Ft	%	E Ft	%	E Ft	%
Befektetett eszközök	327 605	10,52	860 496	22,53	967 912	26,61
Immateriális javak	3 672	0,12	1 610	0,04	712	0,02
Tárgyi eszközök	304 926	9,79	845 966	22,15	965 220	26,54
Befektetett pénzügyi eszközök	19 007	0,61	12 920	0,34	1 980	0,05
Forgóeszközök	2 785 404	89,43	2 954 028	77,34	2 662 885	73,22
Készletek	581 246	18,66	742 332	19,43	393 869	10,83
Követelések	2 052 220	65,89	2 037 889	53,35	2 122 824	58,37
Értékpapírok	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Pénzeszközök	151 938	4,88	173 807	4,55	146 192	4,02
Aktív időbeli elhatárolások	1 619	0,05	5 211	0,14	6 004	0,17
Eszközök összesen	3 114 628	100,00	3 819 735	100,00	3 636 801	100,00

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolóí alapján

1. táblázat

Összehasonlítva a három év eszközükeit megállapítható, hogy a befektetett eszközök értéke 2011-ről 2012-re ugrásszerűen megnőtt. Ennek oka a már említett, az Új Széchenyi Terv keretében meghirdetett pályázat elnyerése, mely a technológiai fejlesztést támogatta. A beruházásnak köszönhetően 2012.07.19. és 2013.07.31. között elkészült 2 db automatizált, energiatakarékos szárítótorony a hozzá kapcsolódó kiszolgálóegységekkel, kiépült az ehhez szükséges infrastruktúra, és a betároló rendszer korszerűsítése is megtörtént.

Szárítóberendezés

3. kép

Kiszolgálóegységek

4. kép

A forgóeszközök értéke nem számottevően ugyan, de 2011-ről 2012-re nőtt, majd a következő évre csökkent.

A megoszlási viszonyszámok tekintetében megállapítható, hogy a forgóeszközök aránya mind a három évben jelentősen magasabb volt a befektetett eszközök arányánál. A különbség az arányok között évről évre csökkent, és ez köszönhető egyfelől a forgóeszközállomány-arány csökkenésének, és a 2012-ben elnyert pályázati beruházásnak. A forgóeszközök arányának magas mértéke a Devecseri Agrokémiai Kft. jó alkalmazkodó-képességét, rugalmasságát fejezi ki.

Az aktív időbeli elhatárolások terményértékesítés és szolgáltatás bevételéhez, illetve folyóiratok, szaklapok, elektronikus szolgáltatások előfizetéséhez kapcsolódnak. Értéke a mérlegfőösszeghez viszonyítva egyenletesnek mondható.

Ahhoz, hogy az egyes eszközcsoportok változásainak okait felfedhessük, azok tartalmát is elemeznünk kell.

A befektetett eszközök csoport megoszlása a Devecseri Agrokémiai Kft. vagyommérlegében. 2011-2013., %

Befektetett eszközök	2011.	2012.	2013.
Immateriális javak	1,12	0,19	0,07
Tárgyi eszközök	93,08	98,31	99,72
Befektetett pénzügyi eszközök	5,80	1,50	0,20

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolóí alapján

2. táblázat

Az immateriális javak között alapítás – átszervezés értéke és vagyoni jogok szerepelnek, melyek tartalma előző időszakról áthozott értékek és különböző számítógépes programok.

A befektetett eszközök zömét a tárgyi eszközök teszik ki, melynek az az oka, hogy a megfelelő működéshez elengedhetetlen a tárgyi feltételek megléte. A tárgyi eszközök értéke 2011-ről 2012-re nagyot ugrott a fent említett pályázati beruházás miatt. 2011-ben aktivált beruházási érték 16.794 ezer Ft. volt, melynek nagyobb része termelőeszköz volt, illetve épületbővítést is végzett a vállalkozás. 2012-ben 31.645 ezer Ft. volt az aktivált beruházás. Az elnyert pályázatnak köszönhetően a tárgyi eszközök között szerepel a beruházás értéke is, melynek aktiválása 2013-ban történt meg.

A következő diagram a használhatósági fok változását mutatja be:

A Devecseri Agrokémiai Kft. tárgyi eszköz-használhatósági fokának alakulása

2011-2013., %

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolója alapján

2. diagram

A használhatósági fok azt mutatja meg, hogy mekkora hányada a tárgyi eszközök aktiválási (bekerülési) értékének a valósan tekinthető (le nem írt) értéke.¹² Ha a mutató értéke nagyon alacsony, az azt jelenti, hogy a vállalkozás keveset áldoz a fejlesztésre, beruházásra, így a tárgyi eszközei előregedtek. Megállapítható, hogy a Devecseri Agrokémiai Kft. tárgyi eszközeinek a használhatósági foka a beruházás előtt is 50% fölött volt, és a beruházás jelentősen javított a mutató alakulásán, tehát a tárgyi eszközök használhatóságát pozitívan befolyásolta.

A befektetett pénzügyi eszközök között került kimutatásra tulajdonrészesedés az Egyesült Hatok Kft.-ben. A Devecseri Agrokémiai Kft. befolyása mértékadóvá vált 2012-ben a vállalkozásban, ezért a csoporton belül egyéb tartós részesedésből átsorolásra került a tartós részesedés kapcsolt vállalkozásba. A tartósan adott kölcsön szerződés szerinti törlesztése révén 2013. évben kifutott.

¹² Dr. Bíró Tibor – Kresalek Péter – Dr Pucsek József – Dr Sztanó Imre: A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése, Budapest, Perfekt, 2012. 79. oldal

A Devecseri Agrokémiai Kft. forgóeszközei a vizsgált években jelentős túlsúlyban vannak az aktívák között, emellett az arányuk évről-évre csökken a mérlegértékhez viszonyítva. Az aránycsökkenés legnyomósabb oka a befektetett eszközök 2011-ről 2013-ra történő megháromszorozódása. A forgóeszközök közül a készletek és a követelések mutatnak minimális ingadozást, a pénzeszközök mind a három évben 5-6% között álltak.

A forgóeszköz-csoportok megoszlása

2011-2013., %

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolója alapján

3. diagram

A csoporton belül a követelések vannak túlsúlyban. A Devecseri Agrokémiai Kft. vevői kizárólag mezőgazdasági vállalkozók. Az ő igényeiknek eleget téve vezette be a vállalat azt a finanszírozási modellt, mely szerint az őszi műtrágya igényt a tavaszi terménnyel fedezi a vevő. Ezek az adás-vételek szigorú szerződési feltételek mellett valósulnak meg.

A készleteken belül az áruk értéke dominál. Az, hogy az áruk aránya 90% fölött van, egyértelműen bizonyítja a vállalkozási tevékenység kereskedelmi jellegét.

Értékpapírokkal nem rendelkezik a vállalat.

A pénzeszközök aránya a vizsgált években az összes eszköz 4%-a körül mozgott. Ez a rendkívül alacsony arány abból adódik, hogy a nagyobb profit érdekében addig tárolják a terményt, amíg a lehető legmagasabb piaci árat tudják elérni.

3.1.2. Források vizsgálata

A Devecseri Agrokémiai Kft. passzívainak egyes főcsoportjait és a mérlegfőcsoportokhoz viszonyított arányát mutatja be a következő táblázat:

A források megoszlása a Devecseri Agrokémiai Kft. vagyonmérlegében

2011-2013., Ezer Ft, %

Megnevezés	2011.		2012.		2013.	
	E Ft	%	E Ft	%	E Ft	%
Saját tőke	647 444	20,79	807 598	21,14	846 602	23,28
Jegyzett tőke	43 810	1,41	43 810	1,15	43 810	1,20
Jegyzett, de be nem fizetett tőke	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Tőketartalék	104 508	3,36	104 508	2,74	104 508	2,87
Eredménytartalék	312 377	10,03	474 804	12,43	659 638	18,14
Lekötött tartalék	24 322	0,78	24 322	0,64	0	0,00
Értékelési tartalék	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Mérleg szerinti eredmény	162 427	5,21	160 154	4,19	38 646	1,06
Céltartalékok	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Kötelezettségek	2 427 255	77,93	2 885 230	75,53	2 534 171	69,68
Hátrasorolt kötelezettségek	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Hosszú lejáratú kötelezettségek	7 990	0,26	221 432	5,80	163 480	4,50
Rövid lejáratú kötelezettségek	2 419 265	77,67	2 663 798	69,74	2 370 691	65,19
Passzív időbeli elhatárolások	39 929	1,28	126 907	3,32	256 028	7,04
FORRÁSOK	3 114 628	100,00	3 819 735	100,00	3 636 801	100,00

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolója alapján

3. táblázat

Elsődleges információként azt mutatja be a mérleg forrás oldala, hogy a vállalkozás vagyona, eszközei milyen forrásokból származnak, mennyi saját és mennyi idegen tőkét használt fel a vállalat a működéséhez. Nyilvánvalóan, minél kisebb a tartozás értéke, annál nagyobb pénzügyi önállósága van a vállalkozásnak.

A Devecseri Agrokémiai Kft. kötelezettségei jelentős többségben vannak a passzívák között. Bár a függetlenséget veszélyeztetheti a hitelek mértéke, a zavartalan működés és a jövőbeni fejlődés érdekében sokszor ésszerű döntés lehet hitelek felvétele.

Az eredményes működést igazolja, hogy a vállalkozás saját tőkéje, és annak a mérlegfőösszeghez viszonyított aránya is folyamatosan növekedik. A növekedést az eredménytartalék, a lekötött tartalék és a mérleg szerinti eredmény befolyásolta, a jegyzett tőke és a tőketartalék nem változott a három év folyamán. 2013-ban, a nagyberuházás aktiválásakor oldotta fel a vállalat fejlesztési célra lekötött tartalékot.

A 2013-as mérleg szerinti eredmény csekély mértékének az oka, hogy az üzemi (üzleti) eredmény 2012-höz képest, több, mint a harmadára csökkent.

A Devecseri Agrokémiai Kft-nek jelenleg nincsen olyan harmadik féllel szemben lévő kötelezettsége, amelyre céltartalékot kellene képezni. A társaság által használt telephelyeken nem végeznek olyan környezetszennyezéssel járó tevékenységet, amelynek elhárítása később költségekkel járna, és olyan környezetet védő kötelezettsége sem, amelynek a fedezetére indokolt lenne a céltartalék-képzés.

A kötelezettségek megoszlása a Devecseri Agrokémiai Kft. vagyonmérlegében 2011-2013., %

Megnevezés	2011.	2012.	2013.
Hosszú lejáratú kötelezettségek	0,33	7,67	6,45
Rövid lejáratú kötelezettségek	99,67	92,33	93,55

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolója alapján 4. táblázat

A kötelezettségek aránya a mérlegfőösszeghez viszonyítva folyamatosan csökkentek, annak ellenére, hogy az értéke 2011-ről 2012-re közel 458 millió Ft-tal nőtt.

A kötelezettségek túlnyomó része rövid lejáratú, melynek aránya 2011-ről 2012-re a szállítói tartozások csökkenése miatt 7,34%-kal kevesebb lett, és 2013-ra sem nőtt, csak 1,22%-kal.

Hátrasorolt kötelezettsége nincsen a vállalatnak, a hosszú lejáratú kötelezettségek között 5 évet meghaladó a beruházási hitel, melynek összege 221 432 ezer Ft. 2011-ben szerepel a hosszú lejáratú hitelek között úgynevezett aszályhitel, melynek lejáratára 2013 év, ezért átminősítésre került a rövid lejáratú hitelek közé.

A rövid lejáratú kötelezettségek zömét az áruszállításból és szolgáltatásból fakadó kötelezettségek teszik ki, melynek értéke a vevőállomány csökkenésével arányosan évről évre kevesebb. A kapcsolt vállalkozással szembeni kötelezettségek között szerepel még a cég korábbi tulajdonosa (Duslo a.s.) által adott kölcsön.

A rövid lejáratú hitelek között szerepel a beruházási hitel 2014-re eső része, egy K&H és egy Raiffeisen Bankos folyószámlahitel, egy K&H Bankos forgóeszközhitel és egy támogatást megelőző rövid lejáratú hitel.¹³

A passzív időbeli elhatárolások tételei: biztosítási díjak, adott évet terhelő szállítási és bérleti díjak, energiadíjak, adott évet terhelő személyi jellegű ráfordítások, hitelkamat, bankköltség, vagyonőrzés és egyéb költségek. A passzív időbeli elhatárolás halasztott bevétele a Gazdasági Operatív Program keretében meghirdetett és elnyert pályázati támogatás fel nem használt része, melynek összege 2013-ban 200 412 Ezer Ft. A támogatott eszközök leírása 33%, 14,5%, 3% és 2%, így a bevételek feloldásának maximális ideje 50 év.¹⁴

3.2. A vagyon fedezettsége, az eszközök megtérülésének vizsgálata

Egy sokkal pontosabb képet kaphatunk a vállalkozás vagyon- és tőkeszerkezetének összhangjáról a vagyonfedezettség vizsgálata során, mint a vagyonszerkezet elemzésekor. Nem csak azt kell elemezni, hogy milyen mértékben nőtt a vagyon, hanem azt is, hogy az egyensúly fennáll-e az eszközök és a források között, hiszen a vállalkozás fejlődését nagyban meghatározzák a finanszírozási feltételek.

Ha a vállalkozás hosszú távon eredményesen szeretne működni, megfelelő befektetett eszköz – forgóeszköz arányt kell kialakítania. A jó arány javítja a termelés hatékonyságát, hisz a lekötött befektetett eszközök hasznosításához megfelelő forgóeszköz-összetételre és volumenre van szükség. Ebből következik, hogy azt lehet pozitívan értékelni, ha a forgóeszköz-arány meghaladja a befektetett eszköz arányát. Mint az előzőekben látható volt, a Devecseri Agrokémiai Kft. vagyonmérlegében a forgóeszközök aránya mind a három vizsgált évben bőven 70% fölött volt, ezen értékek mellett meg tud valósulni a lekötött eszközök hatékony kihasználása.

A befektetett eszközök fedezettsége azt mutatja meg, hogy a vállalat eszközeit milyen mértékben fedezi a saját tőke. A mutató akkor értékelhető pozitívan, ha az értéke meghaladja a 100%-ot. Az illeszkedési elv azt ajánlja, hogy a tartósan lekötött eszközök finanszírozása lehetőség szerint tartós forrásokkal történjen. Tartós forrásként a saját

¹³ Devecseri Agrokémiai Kft. Kiegészítő melléklet

¹⁴ Devecseri Agrokémiai Kft. Kiegészítő melléklet

tőkén felül a hosszú lejáratú kötelezettségek tekinthetők. A mutató számítását kétféleképpen is elvégeztem, hiszen tudható a vállalkozásról, hogy beruházási hitellel rendelkezik.

**A vagyontfedezettségi mutatók alakulása a Devecseri Agrokémiai Kft.
vagyommérlegében
2011-2013., %**

Magnevezés	2011.	2012.	2013.
Befektetett eszközök fedezettsége I.	197,63	93,85	87,47
Befektetett eszközök fedezettsége II.	200,07	119,59	104,36

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolója alapján

5. táblázat

Az első mutató csak térbeli összehasonlításra alkalmas, tehát más, azonos ágazatban működő vagy hasonló profilú vállalkozás adataival való összevetésre. A második mutatóban a saját tőke és a hosszú lejáratú kötelezettségek összege viszonyul a befektetett eszközökhöz. Bár a mutató értéke csökkenő tendenciát mutat, még mindig az elvárt 100% fölött mozog. A beruházás 2013-as aktiválása utáni évek feladata lesz ennek javítása, ellenkező esetben a vállalatnak rövid lejáratú kötelezettségeket is igénybe kell vennie, ami a termelékenység hatékonyságát rontja.

A forgóeszközök esetén a készletek fordulatszámát és az áruk átlagos tárolási idejét érdemes elemezni. A két mutató a vállalkozás készletgazdálkodásáról ad információt, azaz, hogy a nettó árbevételben hányszor fordult meg a készletek záró értéke, illetve, hogy a készlet hány napi átlagos árbevételnek felel meg. Bár a napokban kifejezett forgási sebesség százalékos változása is látható a táblázatban, itt mégis inkább az abszolút mutatószámokat érdemes alaposabban megvizsgálni.

**A készletek forgási sebessége a Devecseri Agrokémiai Kft. vagyonszerkezetében
2011-2013., nap, %, fordulat**

Év	Készletek forgási sebessége		
	Napokban	Index (%) Előző év = 100%	Fordulatok
2011.	24,50	-	14,90
2012.	28,08	114,63	13,00
2013.	17,40	61,96	20,98

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolója alapján 6. táblázat

A táblázat alapján megállapítható, hogy a vállalat készletei az utolsó vizsgált évben 11 nappal kevesebb idő alatt cserélődtek ki, mint az előző évben. Kedvező változás ez annak ellenére, hogy az árbevétel 2013-ra mintegy 1 400 Ezer Ft-tal csökkent. A készletérték 2012-ről 2013-ra történő jelentős csökkenése a készletgazdálkodás változására utal. A fordulatok magas értéke is pozitívnak mondható, hisz ez azt jelenti, hogy a vállalkozás kereskedelmi tevékenységének ellenére viszonylag alacsony készletállományt igényel. Ennek egyik magyarázata, hogy a tulajdonosi konszern egyik tagja, a Duslo a.s. műtrágyagyárnak köszönhetően nem kell raktározni a műtrágyát az eladásig, hanem amikor a vevő megrendeli, közvetlenül a gyárból szállítják a telephelyére.

3.3. A tőkeszerkezet elemzése

A mikor a tőke szerkezetét vizsgáljuk, arra keressük a választ, hogy a saját tőke milyen arányt képvisel az idegen tőkével szemben. Az évekre lebontott értékén felül fontos megvizsgálni az érintett időszakon belüli változását is, hisz a vállalat stabilitását és annak változását mutatja meg.

**A tőkeszerkezeti mutatók alakulása a Devecseri Agrokémiai Kft. beszámolója alapján
2011-2013., %**

Megnevezés	2011.	2012.	2013.
Tőkeerősség	20,79	21,14	23,28
Tőkefeszültség	374,90	357,26	299,33
Jegyzett tőke arányos MSZE	370,75	365,56	88,21
Saját tőke arányos MSZE	25,09	19,83	4,56

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolója alapján 7. táblázat

A tőkeerősség számításával arra kapunk választ, hogy mekkora részt képvisel a saját tőke az összes forráson belül. Általánosan elfogadott értéke 70% körül állapítható meg, de a mutató alakulását jelentősen befolyásolja az is, hogy a tulajdonosi kör a vállalkozást mekkora saját tőkével látja el tőkeemeléskor vagy az adózott eredmény visszaforgatásával, de függ a vállalat tevékenységétől és attól is, hogy milyen ágazatban működik. Mivel a vállalkozások többsége hitelből fedezi a beruházásait, nehezen elképzelhető a 100%-os érték, de a mutató növekedése mindenképpen pozitívnak tekinthető. A tőkeerősség mutatóból kiderül, hogy a vállalat finanszírozása erősen a külső piacról valósul meg. A tőkeerősség mutatójában emelkedés valósul meg az évek folyamán, ami a saját tőke emelkedésének köszönhető. Befektetői szempontból szerencsésebb lenne, ha ekkora idegen tőke mellett a saját tőkét a forrásokhoz képest jelentősen megemelné az anyavállalat.

A tőkefeszültség mutatója azt fejezi ki, hogy egységnyi saját tőkét mennyi idegen tőke terhel, tehát mennyi fedezetet tud nyújtani a kötelezettségeire. A folyamatosan csökkenő érték oka, hogy bár a 2012-es beruházási hitel növelte a kötelezettségek mértékét, a saját tőke évről évre egyre magasabb értéket képviselt. A mutató értéke szintén a saját tőke növelésével lenne javítható, hisz nagyon veszélyes ekkora mértékű saját tőkéhez viszonyított külső finanszírozás.

A tőkearányos mérleg szerinti eredmény azt mutatja meg, hogy a vállalkozás adózott eredményéből milyen mértékkel gyarapította saját tőkéjét. Jegyzett tőkére és saját tőkére vonatkozóan is meg lehet állapítani. Az első mutató az eredeti tőkéhez viszonyítva mutatja be a tárgyévhez kapcsolódó tőkeváltozást. A második hányados a mérleg szerinti eredménynek a saját tőke alakulásában betöltött szerepét mutatja meg, azaz a jegyzett tőke és a működés éveiben felhalmozott vagy elvesztett tőke tárgyévben megvalósult növekedésének vagy csökkenésének mértékét fejezi ki.

A Devecseri Agrokémiai Kft. tulajdonosai a vizsgált három évben nem hajtottak végre tőkeemelést a vállalkozásban, tehát a jegyzett tőke értéke állandó maradt. A jegyzett tőkearányos mérleg szerinti eredmény értékét így csak az MSZE befolyásolta, az pedig a második vizsgált évre keveset csökkent, de 2013-ra csaknem 76%-kal csökkent az előző évhez képest.

Bár a saját tőke értéke folyamatosan növekedett, a saját tőkearányos mérleg szerinti eredmény-mutató értékén az sem tudott javítani, 19,83%-ról 4,56%ra csökkent 2013-ra.

4. A pénzügyi helyzet elemzése

Egy vállalat gazdálkodása csak abban az esetben lehet stabil, ha a pénzügyi helyzete egyensúlyban van, és a vállalati növekedés is csak így érhető el. A mérleg adatainak felhasználásával horizontális mutatószámok, és likviditási mérleg képezhető, de hozzátartozik a pénzügyi helyzet értékeléséhez a cash flow kimutatás vizsgálata is.

A különböző mutatószámok alapján meghatározható a vállalkozás pénzügyi helyzete:

- hosszabb távra, ilyenkor az adósságállományt vizsgáljuk, és
- rövid távra, általában 1 évre.

4.1. A nettó forgótőke alakulása

A vállalkozás fizetőképességét egy nagyon egyszerű számítással érdemes elkezdni, ez pedig a nettó forgótőke értékének meghatározása. A mutató a forgóeszközök és a rövid lejáratú kötelezettségek különbsége, azaz a forgóeszközöknek az a hányada, amelyeket nem rövid távú kötelezettségekkel finanszíroz a vállalkozás. A mutató meghatározásának indoka az a tény, hogy a forgóeszközöknek kell fedeznie a rövid lejáratú kötelezettségeket. Ahhoz, hogy a rövid távú pénzügyi egyensúlyt fenntarthassa a vállalkozás, úgy kell alakítania a gazdálkodását, hogy a forgóeszközökön belül a vagyont úgy ossza el, hogy azt bármikor pénzzé tehesse, és a kötelezettségeire felhasználhassa.

A nettó forgótőke időbeli alakulása megmutatja a fedezeti viszonyok változását. A növekvő értékek azt mutatják, hogy a vállalkozásban csökken a szerepe a forgóeszközök finanszírozásában a rövid lejáratú kötelezettségeknek. Ez azt jelenti, hogy nő a pénzügyi stabilitás. Csökkenő értékek esetén romlik a likviditás, hiszen az alapján nő a rövid távú kötelezettségek szerepe a forgóeszköz-finanszírozásban. Ha az értéke negatív előjelű, az azt jelenti, hogy több rövid távú kötelezettséget halmozott fel a vállalat, mint a likvidnek nevezhető forgóeszköz-állománya.¹⁵

A nettó forgótőke alakulása a Devecseri Agrokémiai Kft. beszámolói alapján 2011-2012., Ezer Ft

¹⁵ Otto H. Jacobs - Andreas Oestreicher: Mérlegelemzés, Budapest, Kossuth Kiadó, 2000. 78. oldal

Megnevezés	2011.	2012.	2013.
Nettó forgótőke	366 139	290 230	292 194

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolója alapján

8. táblázat

A mellékelt táblázatban jól látszik, hogy a Devecseri Agrokémiai Kft. nettó forgótőkéje a három vizsgált év folyamán mindvégig pozitív maradt, ami azt mutatja, hogy a forgóeszközök értéke mindvégig meghaladta a rövid lejáratú kötelezettségeket. Ez alapján biztos, hogy rövid távú fizetési nehézségek nem léphetnek fel. 2011-ről 2012-re jelentősen csökkent az értéke, ami a likviditás romlását mutatja, 2013-ra valamelyest javult a helyzet. A fizetőképesség folyamatos biztosításához elengedhetetlen a növekvő tendencia megtartása.

Ahhoz, hogy pontosabb képet kapjunk a rövid távú likviditásról, több mutató értékelése is szükséges.

4.2 Likviditási mutatók

A likviditási mutatók alakulása a Devecseri Agrokémiai Kft. beszámolója alapján

2011-2013., %

Megnevezés	2011.	2012.	2013.
Likviditási mutató	115,13	110,90	112,33
Likviditási gyorsráta	91,11	83,03	95,71
Pénzeszköz-likviditás	6,28	6,52	6,17
Hitelfedezettség	84,83	76,50	89,54
Dinamikus likviditás	11,48	9,50	3,37

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolója alapján

9. táblázat

Az első mutató az összes forgóeszköz és a rövid lejáratú kötelezettségek arányát határozza meg. A mutató a középtávú pénzügyi egyensúlyt elemzi, azt fejezi ki, hogy a hamarosan esedékes kötelezettségek teljesítéséhez szükséges eszközigényt a forgóeszközök állománya milyen mértékben fedezi.

A likviditási gyorsráta a rendelkezésre álló likvid eszközök és a rövid távon likviddé tehető követelések illetve a rövid távú követelések arányát fejezi ki. A rövid távú pénzügyi egyensúly megítélését határozza meg.

Az első mutatónál általában 200% körüli, míg a másodikonál a 100% körüli az elvárt érték. Elemzők szerint¹⁶ csak fele arányban szabad rövid lejáratú forrásból finanszírozni. A másik felét szerencsés esetben saját tőkéből vagy hosszú lejáratú idegen tőkéből kell finanszírozni, ugyanis a nyers-, segéd- és üzemanyagok változatlan állománya hosszabb időszakon keresztül igényel állandó tőkelekötést. A Devecseri Agrokémiai Kft. esetében ez a 200% nem valósul meg, ami nagyon veszélyes lehet, de a forgóeszközökön belül nem is a készletek, hanem a követelések képviselik a meghatározó értéket. A követelések nagy hányadát a vevőkkel szembeni követelések adják, ami a vevők folyamatos vizsgálatát vonja maga után. A helyzet fenntarthatóságának érdekében a vállalat hitelfedezeti biztosítóval összefogva tartja a kapcsolatot a vevőivel. A két mutató értéke viszont a három év folyamán egyenletesnek mondható. A likviditási gyorsráta mind a három évben 100% körül mozog. Az ideális az lenne, ha a mutató meghaladná a 100%-ot, ami például a rövid lejáratú kötelezettségek csökkentésével elérhető lenne.

A pénzeszköz-likviditás a készpénzfizető-képességet mutatja meg, így a pénztár, a csekkállomány és a bankbetétek összességének illetve a rövid lejáratú kötelezettségek arányát határozza meg. A mutató értéke bár alacsony, 6% körüli, de egyenletes mind a három évben, ez tudatos eszköz-gazdálkodásra utal.

A hitelfedezettség mutatója a követelések és a rövid lejáratú kötelezettségek hányadosa. Azt mutatja meg, hogy a vizsgált időszakban milyen mértékben fedezik a követelések a vállalkozás hamarosan esedékes kötelezettségeit. Általánosan elvárt értéke 100%. A Devecseri Agrokémiai Kft. értékei 100% alatt vannak, és a 2012-es évi visszaesés után 2013-ban 89,54% lett. Ennek egyértelműen a rövid lejáratú kötelezettségek magas értéke az oka, mert míg a követelések értéke viszonylag állandó mind a három évben, addig a rövid lejáratú követelések értéke 2011-ről 2012-re nőtt, majd 2013-ra csökkent. Ebben az esetben is szerencsés lenne a szállítókkal szembeni kötelezettségeket csökkenteni, hogy a követelésekből a rövid lejáratú kötelezettségek finanszírozhatók legyenek.

A dinamikus likviditási mutató kiszámításához a mérleg és az eredmény-kimutatás adataira is szükség van. Azt mutatja meg, hogy az üzemi (üzleti) tevékenység

¹⁶ Otto H. Jacobs - Andreas Oestreicher: Mérlegelemzés, Budapest, Kossuth Kiadó, 2000. 95. oldal

eredménye fedezi-e, és milyen arányban a rövid lejáratú kötelezettségeket. A mutató értéke elég távol van az elvárt 50%-tól, és az értéke is folyamatosan csökken. Ez annak köszönhető, hogy a vállalkozás üzemi (üzleti) eredménye évről évre romlott. Az üzemi (üzleti) tevékenység eredményének növelése lenne szükséges nagyon sok mutató javításához. Ezt az árrés növelésével lehetne elérni, ami az ügynöki hálózat fejlesztését teszi szükségessé.

4.3. Vevők és szállítók átlagos futamidejének értékelése

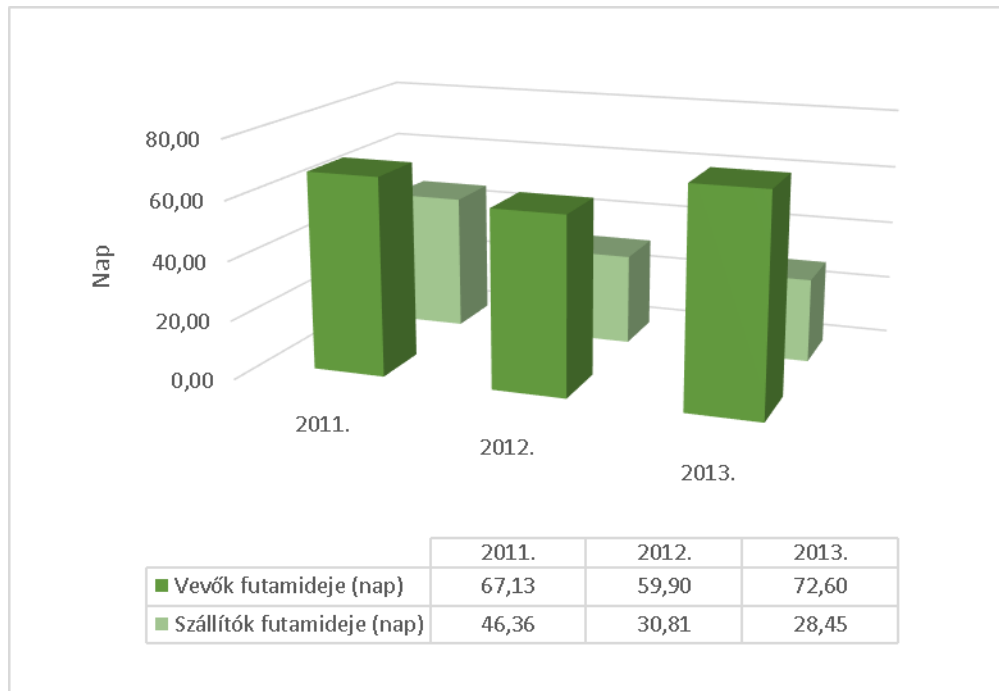
Ha egy vállalkozás beszámolóiban nagyon magasak a vevőkövetelések és szállítói kötelezettségek, akkor érdemes megvizsgálni és egymással összehasonlítani az átlagos futamidőket.

A vevők átlagos futamideje azt fejezi ki, hogy átlagosan hány nap alatt egyenlítik ki a vevők a tartozásukat. A vevők fizetési fegyelmét mutatja meg, hogy mennyi idő telik el az áru kiszállításától a fizetésig. Kedvezőnek nevezhető, ha minél alacsonyabb ez a szám, mert az azt jelenti, hogy a szállításhoz képest hamar fizet a vevő.

A szállítók átlagos futamideje azt mutatja meg, hogy a szállítók hány napot várnak a követelésük érvényesítésére. A saját vállalat fizetési futamideje számítható a mutatóval, tehát, a szállítók értékét veti össze az anyagjellegű ráfordítások értékével. Ennél a mutatónál a nagyobb érték a szerencsés, azaz, ha minél később kell kifizetnie a vállalatnak a szállítói tartozását.

Mindkét mutató számítható napokra és fordulatokra vetítve, és az elmozdulásukat is érdemes megvizsgálni, illetve az egymáshoz való viszonyát is.

**Vevők és szállítók átlagos futamideje a Devecseri Agrokémiai Kft. beszámolói alapján
2011-2013., nap**

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolója alapján

4. diagram

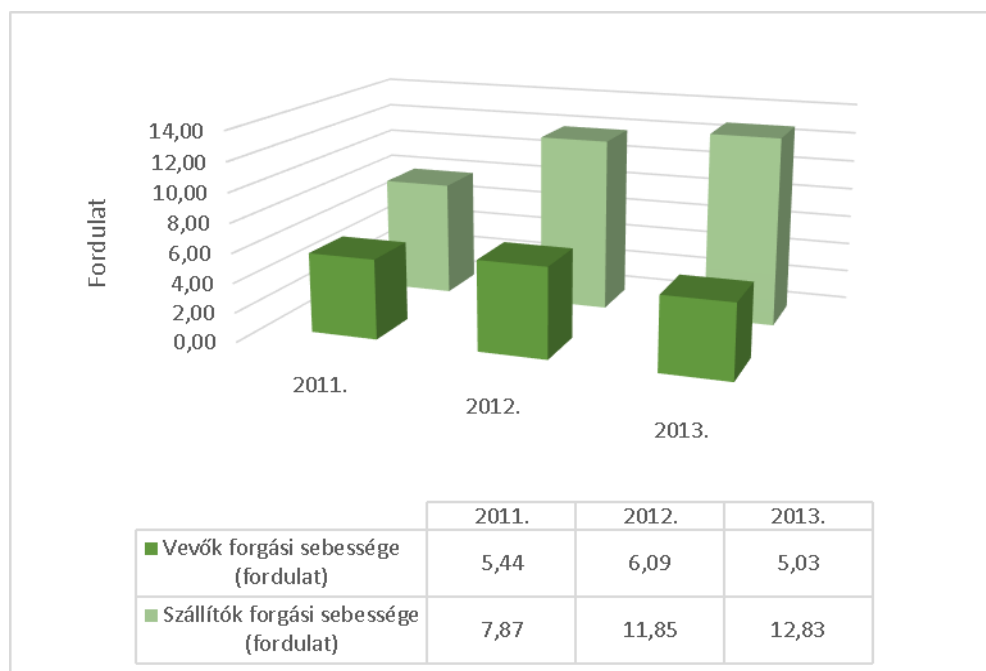
Szerencsés esetben a szállítók futamideje több napot tesz ki, mint a vevőké, ugyanis ekkor szállítói tartozásokkal tudja finanszírozni a vállalkozás a vevőállomány egy részét.

Jelen esetben ez nem érvényesül egyik évben sem, ugyanis a vevők futamideje mind a három évben meghaladja a szállítókét. Ez a különbség nem értékelhető negatívan, ugyanis ennél a mutatónál érzékelhető a legjobban a vállalat integrátori szerepe, azaz a vevőinek nyújtott finanszírozási segítség. A vevők napokban kifejezett forgási sebessége 2011-ben 67 nap volt, az 2012-re 60 napra esett vissza, 2013-ra pedig 72 napra emelkedett. Az általános megegyezés szerint 60 napos fizetési határidőt a vevők általában fegyelmezetten betartják. A szállítók futamideje 2011-ben 46 nap, 2012-ben 31 nap, 2013-ban pedig 28 nap volt. Ezt a folyamatosan csökkenő tendenciát a szállítói kötelezettségek évről évre való csökkenése okozta. A szállítók átlagos fizetési határideje 30 nap, ami a gazdasági életben elfogadottnak tekinthető.

Fordulatokban is kifejezhető a vevők és a szállítók forgási sebessége. A vevők alapján számított mutató a vevőállomány forgási számát mutatja meg az árbevételben. A szállítók esetében pedig, hogy a szállítói állomány hányszor fordul meg az árbevételben. Mivel ez megtérülést jelent, ezért természetesen az értékelhető pozitívan, ha mindkét mutató minél nagyobb értéket vesz fel.

Vevők és szállítók átlagos forgási sebessége

2011-2013., fordulat

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolói alapján

5. diagram

A diagram alapján megállapítható a vevői fizetési fegyelem kismértékű javulása, ami 2013- ra visszaesett a 2011-es érték alá. Az értékesítés nettó árbevételének változását követi az érték.

A szállítók forgási sebessége viszont évről évre javuló tendenciát mutat. Míg 2011-ben csak, alig 8 fordulat volt, 2013-ra ez az érték már majdnem 13-at ért el, ami a szállítói kötelezettségek folyamatos csökkenésének köszönhető.

4.4. Az adósságállomány vizsgálata

Az adósságállomány elemzésekor általában a hosszú lejáratú kötelezettségekre, és az esetleges hátrasorolt kötelezettségekre vonatkozó mutatók alakulását vizsgáljuk. A vállalkozás hosszabb távú pénzügyi megítélését célozza meg. A pénzügyi stabilitás, és a jövőre vonatkozó biztonság csak úgy teremthető meg, ha a vállalkozás folyamatosan értékeli az eladósodottságot, és alacsonyan tartja azt.

A Devecseri Agrokémiai Kft. forrásai között hátrasorolt kötelezettség nincsen, így az elemzésben csak a hosszú lejáratú kötelezettségek vesznek részt.

A hosszú távú pénzügyi helyzet elemzésekor használt mutatók:

- Adósságállomány aránya: a vállalkozás pénzügyi politikájától függ a mértéke, általánosan elfogadott érték nincs. Viszont vizsgálható az eltelt idő függvényében.

Amikor a mutatót értékeljük, figyelembe kell venni a hosszú lejáratú tartozások tartalmát, az indokoltságát és a költségvonzatát is.

**Az adósságállomány aránya a Devecseri Agrokémiai Kft. beszámolóiban
2011-2013., %**

Megnevezés	2011.	2012.	2013.
Adósságállomány aránya	1,22	21,52	16,18

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolóinak alapján

10. táblázat

A Devecseri Agrokémiai Kft. adósságállományának aránya a 2012-es évben 20%-kal nőtt, amit a támogatott beruházási hitel okozott. Mivel a vállalkozásnak ezen kívül nincs 5 éven túli hitele, így az arányt is csak 20%-kal nyomta meg ez a pályázati hitel, és látszik az értékeken a 2013-as évi törlesztés kezdete.

- Saját tőke aránya: a vállalaton belüli saját tőke-arányt mutatja meg, azt, hogy mennyire adósodott el a vállalat. Változásának többféle oka lehet. Növekedést idéz elő például, ha a tulajdonosok tőkét fektetnek a vállalkozásba, viszont csökken abban az esetben, ha a tőke kölcsönként kerül be. Ennek a mutatónak sincs elvárt értéke, a fizetőképesség meghatározásához további vizsgálatok szükségesek.

**A saját tőke aránya a Devecseri Agrokémiai Kft. beszámolóiban
2011-2013., %**

Megnevezés	2011.	2012.	2013.
Saját tőke aránya	98,78	78,48	83,82

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolóinak alapján

11. táblázat

A saját tőke aránya a hitelfelvétellel csaknem 20%-kal csökkent, de a következő évben már 83,82%-ra nőtt, szintén a törlesztés hatására. Azért nem tudott drasztikusan csökkenni a saját tőke-arány, mert a befektetési hitel felvételével egy időben a saját tőke is növekedett.

- Eladósodottság foka: kifejezi, hogy milyen mértékben van megterhelve kötelezettségvállalással a vállalkozás eszközállománya.

Az eladósodottság foka a Devecseri Agrokémiai Kft. beszámolói alapján

2011-2013., %

Megnevezés	2011.	2012.	2013.
Eladósodottság foka	77,93	75,53	69,68

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolói alapján

12. táblázat

Az eladósodottság foka mutató folyamatosan csökkenő tendenciát mutat, ami azért van, mert bár a kötelezettségek 2012-ben megnövekedtek, majd 2013-ra ismét csökkenni kezdtek, az eszközök értéke 2011-ről 2012-re 700 millió Ft-tal nőttek, és 2013-ra csak 150 millió Ft-tal esett vissza. Az értékek magasak, ami azt jelenti, hogy az eszközök nagy mértékben terheltek kötelezettségek által, de a csökkenő tendencia pozitívan értékelhető.

- Árbevételre vetített eladósodottság: meghatározza, hogy mekkora fedezetet nyújt az árbevétel a likvid forgóeszközökkel csökkentett kötelezettségekre. Általános elvárás a 100% alatti érték.

Az árbevételre vetített eladósodottság a Devecseri Agrokémiai Kft. beszámolói alapján

2011-2013., %

Megnevezés	2011.	2012.	2013.
Árbevételre vetített eladósodottság	26,27	28,10	28,90

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolói alapján

13. táblázat

Az árbevételre vetített eladósodottság értéke évről évre nő, mégsem kell negatívan értékelni, ugyanis jóval a 100%-os értékhatár alatt van. A következő években arra kell figyelni, hogy a növekedés ne folytatódjon.

4.5 A Cash flow alakulásának elemzése

Magyarországon 1997. óta, a kiegészítő melléklet részeként készítenedik el az a jelentés, amely a pénzeszköz-állomány növekedését illetve csökkenését mutatja be, azaz a cash flow-kimutatás. Azokat a főbb tényezőket és területeket jeleníti meg, amelyeknél az üzleti év gazdasági eseményeivel pénzeszközök mozgása jár együtt.¹⁷

A 2000. évi C. törvény 7. számú melléklete határozza meg pontosan a cash flow-kimutatás minimális tartalmát.

¹⁷ Dr. Sztanó Imre: A számvitel alapjai Budapest: Perfekt, 2006. 328. oldal

„A cash flow-kimutatásban a vállalkozó - választásának függvényében - a tervezett és a tényadatokat, illetve az előző év és a tárgyév adatait köteles feltüntetni.

A cash flow-kimutatás elkészítéséhez nem elegendők a mérleg és az eredménykimutatás adatai. Elkészítésénél abból kell kiindulni, hogy a cash flow-kimutatás fő sorai az elnevezéseknek megfelelő pénzeszköz-változásokat tartalmazzák. Ehhez olyan korrekciós tételeket kell alkalmazni, amelyek segítségével - a levezetés alapján mutatkozó - halmozódások kiszűrésre kerülnek.”¹⁸

A korrekciós tételek kiszűréséhez tehát a mérlegen és az eredménykimutatáson kívül szükség van egyéb forrásokra is, melyek általában a főkönyvi és analitikus nyilvántartásból eredő magyarázó adatok, ezeket többségében a kiegészítő mellékletben is meg lehet találni.

A kimutatás összeállítása után tehát sok összefüggés feltárható, amelynek eredményeképpen a vezetés a jövőbeni döntésekhez számos segítséget kaphat. Megtudhatja, hogy milyen mértékű saját pénzforrás realizálható a jövőben, amellyel meg tudja valósítani a terveit. Amennyiben a múlt eseményeit is figyelembe vevő cash flow-kimutatást készít a vállalat, feltárható, hogy milyen gazdasági események következménye a pénzállomány változása. Kimutatható a múltban hozott döntések pénzeszközökre gyakorolt hatása. Nem elhanyagolandó szempont az osztalék mértékének meghatározása szempontjából sem a cash flow-kimutatás vizsgálata, hiszen nem kis mennyiségű készpénz tartható a vállalatnál, az osztalék visszatartása esetén. A vállalatvezetésen és a tulajdonosokon túl a befektetők és a hitelezők is érdeklődéssel viseltetnek a cash flow-kimutatás iránt. Megmutatja a vállalkozás képességét a kötelezettségei teljesítésére, az osztalékfizetésre, illetve azt, hogy mekkora szüksége lesz a jövőben külső finanszírozási források igénybevételére, és hogy az ennek következtében visszaáramló pénzek fedezik-e a visszafizetést.

A cash flow alakulását a vállalkozás különféle – jól elkülöníthető – tevékenysége befolyásolja:

- működési tevékenység
- befektetési tevékenység
- pénzügyi tevékenység.

Ezek alapján tagolandó a cash flow-kimutatás is:

¹⁸ 2000. évi C. törvény a számvitelről

- Működési cash flow: azt mutatja meg, hogy a vállalkozás elő tudja-e teremteni a működéséhez, a hitelek visszafizetéséhez, az osztalékfizetéshez illetve a befektetések megvalósításához szükséges pénzmennyiséget saját erőből.
- Befektetési cash flow: olyan pénzáramok, amelyek különféle befektetési tevékenységből származnak, és azt mutatják meg, hogy milyen múltbéli kiadásai voltak a jövőbeni pozitív pénzbeáramlások érdekében.
- Finanszírozási cash flow: segít megtervezni a jövőre vonatkozó terveket a pénzáramokra vonatkoztatva.

Mivel a törvény csak egy keretet ad a cash flow összeállításához, a vállalkozásoknak olykor nehézséget okozhat az egyes gazdasági események besorolása az egyes tevékenységekbe. Ezért érdemes az egyes tevékenységek tartalmát pontosan meghatározni a vállalkozáson belül, és ezt a számviteli politikában célszerű rögzíteni. Így az időbeli összehasonlításnál sem fordulhat elő, hogy évről évre más-más adathalmazokat hasonlít össze az elemzések során.

A legösszetettebb és legnehezebb feladat a működési cash flow összeállítása, mivel a különféle szabályozórendszerek eltérően rendelkeznek a cash flow összeállításának módszereiről. A nemzetközi gyakorlat kétféle lehetőséget kínál a cash flow-kimutatás összeállítására:

- Direkt módszer: ebben az esetben a vállalkozás a napi gazdálkodásból eredő pénzbeáramlásokat állítja szembe az üzleti jellegű pénzügyi áramlásokkal bruttó módon. Nagyon sok kiegészítő adatra van szükség a nyilvántartásokból, az analitikából, ami jelentős többletmunkával járhat.
- Indirekt módszer: itt az időszak eredményéből kell kiindulni, és azt kell korrigálni pénzmozgással nem járó, az eredmény nagyságát befolyásoló, illetve pénzmozgással járó, eredményt nem érintő tételekkel.

A Devecseri Agrokémiai Kft. cash flow-kimutatásaiból adósságfedezeti, adósságszolgálati és jövedelmezőségi mutatókat fogok számolni és elemezni, melyek az utólagos elemzésen túl fontos információval szolgálhatnak a jövőre vonatkozó tervek elkészítésében is.

Adósságfedezeti és adósságszolgálati mutatók a Devecseri Agrokémiai Kft. cash flow-kimutatása alapján 2011-2013., %

Megnevezés	2011.	2012.	2013.
Adósságfedezeti mutató	- 1 489,57	123,70	108,22
Adósságszolgálat-fedezeti mutató	- 1 489,57	489,23	368,58

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolóí alapján

14. táblázat

Az adósságfedezeti mutató vizsgálatára ritkán van szükség, csak akkor érdeklí elsősorban a hitelezőket, amikor a vállalkozás működése veszélybe kerül. Azt mutatja meg a mutató, hogy a vállalkozás milyen mértékben képes a hosszú lejáratú kötelezettségeinek eleget tenni az adott gazdálkodási időszak működési cash flow-ja alapján. A mutató számításakor a bruttó cash flow-val számoltam, így az eredményt az egyes forgóeszköz- és rövid lejáratú kötelezettségek hatása nélkül kaptam meg. A mutató értékei rendkívüli mértékben visszaestek, aminek az oka a beruházási hitel felvétele miatti hosszú lejáratú kötelezettségállomány növekedése.

Az adósságszolgálat-fedezeti mutató a vállalkozás hosszú lejáratú kötelezettségeinek a teljesítésére vonatkozó tényleges képességét fejezi ki, azaz azt, hogy a következő évi törlesztő-részletekre milyen fedezetet biztosít a működési pénzáram. A 2011-es és 2012-es évben egy-egy 7990 ezer Ft-os törlesztő-részletfizetési kötelezettsége volt a vállalatnak, 2012-ben kapta meg a beruházási hitelt, így 2013-ban már azt kezdte el törleszteni. 2012-ben a bruttó cash flow értéke is megugrott az előző évhez képest, 64,5 millió Ft-ról 452,5 millió Ft-ra, majd 2013-ban az eredmény visszaesésének köszönhetően az előző évi fele lett. A sok befolyásoló tényező eredménye lett a hullámzó értéket felvevő mutató.

**Jövedelmezőségi mutatók a Devecseri Agrokémiai Kft. cash flow-kimutatása alapján
2011-2013. %**

Megnevezés	2011.	2012.	2013.
Árbevétel-arányos jövedelmezőség	1,74	- 2,33	1,56
Tőkearányos jövedelmezőség	23,33	- 27,89	15,25

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolóí alapján

15. táblázat

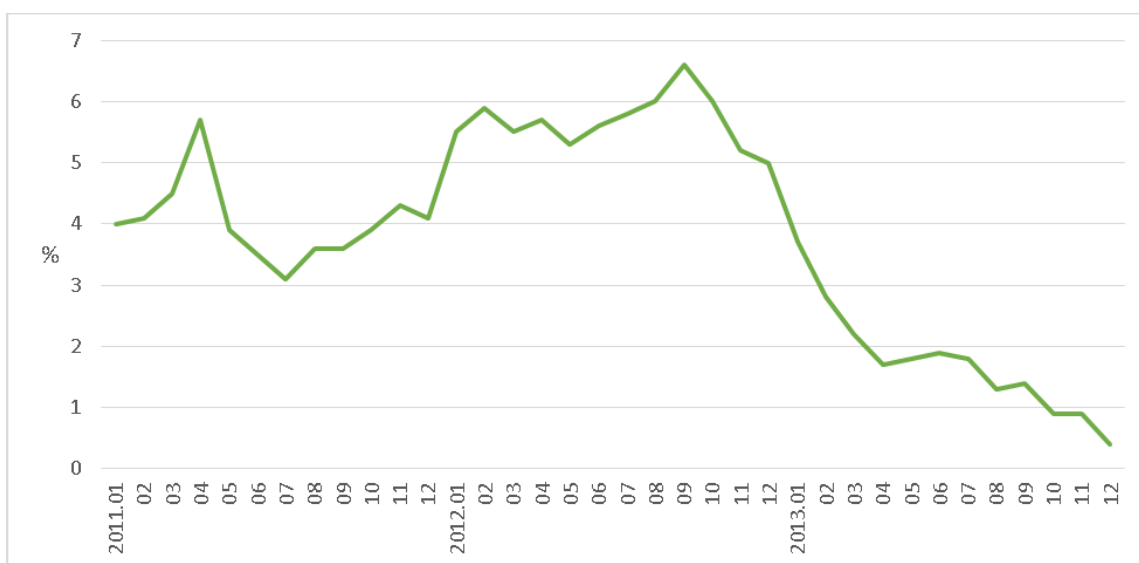
A mutató kifejezi, hogy a vállalkozás adott értékű árbevétellel mekkora értékű pénzjövedelmet ért el az adott időszakban. A 2012-es év adatai gyakorlatilag

értékelhetetlenek, mert abban az évben a vállalkozás operatív cash flow-ja negatív értéket vett fel. A negatív érték oka, hogy 2012-ben az üzemi tevékenységből származó rövid lejáratú kötelezettségek, a készletállomány változása és a fizetett kamatok is negatív előjellel szerepeltek a cash flow-kimutatásban, és ezek együttes értéke nagyobb volt, mint az adózás előtti eredmény, az elszámolt amortizáció, az üzemi tevékenységből származó követelések és a kapott kamatok összege.

A tőkearányos jövedelmezőség számításánál a saját tőkét viszonyítjuk a működési pénzáramhoz, tehát azt vizsgáljuk, hogy a saját tőkének mekkora a pénzjödelemteremtő képessége. A tulajdonosok számára fontos pénzeszköz-megtérülést is mutatja, amit általában az inflációhoz mérten ítélünk meg.

A 2013-as adatok valamivel rosszabbak a 2011-es adatoknál, az is a beruházások elkészültét követő évek feladata lesz, hogy a mutatók csökkenő tendenciáját a vállalatvezetés megfordítsa. Az infláció mértéke Magyarországon 2011. és 2013. között jócskán 7% alatt mozgott. A Devecseri Agrokémiai Kft. cash flow-kimutatásából számított tőkearányos jövedelmezőség adatai szerint a tulajdonosok pénzeszközei nagy mértékben megtérültek, ez mindenképpen pozitívan értékelhető, és a fent említett beruházástól az értékek további javulása várható.

Az infláció mértéke Magyarországon a 2011. és 2013. közötti időszakban (%)

Saját szerkesztés a KSH adatai alapján¹⁹

6.

diagram

5. Az eredmény-kimutatás elemzése

„Az eredmény-kimutatás adott időszakra vonatkozóan, összevontan és pénzürtékben kifejezve tartalmazza a vállalkozás bevételeit és ráfordításait – a vállalkozásnál maradó időszaki eredmény (mérleg szerinti eredmény) meghatározása céljából.”²⁰

Így látható, hogy az összeállításának fő a célja a tájékoztatás a vállalkozás jövedelmi helyzetéről és annak változásáról. Ezen felül bemutatja azokat a gazdasági tényezőket is, amelyek befolyásolták a tárgyévi mérleg szerinti eredményt.

Ha helyesen akarjuk megítélni a vállalkozás jövedelmi helyzetét nagyon meg kell gondolni, hogy milyen részeredmény- mutatókkal számolunk. Minden eredménykategóriának más és más a tartalma, ezért azzal az adattal együtt kell vizsgálni, amely hatással van rá.

¹⁹ <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/far/far21312.pdf> Letöltés időpontja: 2014.11.25.16:50

²⁰ Otto H. Jacobs - Andreas Oestreicher: Mérlegelemzés, Budapest, Kossuth Kiadó, 2000. 30. oldal

5.1. A vállalati jövedelmezőség elemzése

Amikor egy vállalkozás jövedelmét szeretnénk megítélni, akkor a vállalkozás eredményét és annak forrásait kell elsősorban figyelni. Ezen kívül az értékesítés alakulását is vizsgálni kell, hisz ez mutatja meg, hogy a vállalkozás milyen sikerrel tud termékeivel a piacon jelen lenni.

A jövedelmezőség számításánál alkalmazott alapképlet szerint az egyes eredménykategóriákat mindig valamilyen vetítési alaphoz kell viszonyítani:

$$J = \text{Eredmény} / \text{Vetítési alap}$$

A jövedelmezőségi adatokat a kiegészítő mellékletben, elemzését pedig az üzleti jelentésben a vállalkozásnak be kell mutatnia, ezért lényeges, hogy olyan eredménykategóriát és vetítési alapot válasszon a jövedelmi helyzet bemutatására, amellyel a lehető legpontosabb képet adja a megítéléshez.

Választható eredménykategóriák:

- értékesítés bruttó eredménye
- üzemi (üzleti) tevékenység eredménye
- szokásos vállalkozásai eredmény
- adózás előtti eredmény
- adózott eredmény
- mérleg szerinti eredmény
- egyéb, mutatókkal számolt eredmény (EBIT, EBITDA, NOPLAT)

Vetítési alapok:

- értékesítés nettó árbevétele, és további bevételekkel növelt összege
- saját tőke
- lekötött eszközök nettó értéke
- készletek összege
- eszközök (összes vagy egyes eszközcsoportok)
- bérköltség
- személyi jellegű ráfordítások
- vállalati létszámadatok
- egyéb, mutatókkal számított vetítési alap

A jövedelmezőség elemzésének főbb jellemzői:

- minősítő jelleg: a jövedelemteremtő képesség változását jelzi,
- összehasonlító jelleg: más vállalkozások, ágazatok összevetésére ad lehetőséget,
- tendenciaszerű elemző jelleg
- tájékoztató jelleg a felhasználók felé.

5.1.1. Árbevétel-arányos jövedelmezőségi mutatók értékelése

„Az árbevétel a szokásos üzleti tevékenység tipikus termékeinek (áruinak és szolgáltatásainak) eladásából vagy bérbeadásáról befolyó ellenértéket rögzíti.”²¹ Az elért piaci részesedés és a vállalkozás növekedése ítélhető meg adatainak elemzésével.

A forgalomarányos jövedelmezőségi mutatókkal kifejezhető, hogy az árbevételnek hány %-át teszi ki a vállalkozás eredménye. Mindenképpen a növekvő tendencia a kedvező, hiszen az fejezi ki a fejlődést.

Arra is figyelni kell a számításakor, hogy csak olyan bevételeket arányosítsunk az egyes eredménykategóriával, amely részt vett annak megteremtésében, különben torz képet kapunk.

Forgalomarányos jövedelmezőségi mutatók a Devecseri Agrokémiai Kft. beszámolói alapján 2011-2013., %

Megnevezés	2011.	2012.	2013.
Árbevételarányos üzemi eredmény	3,08	2,53	0,93
Árbevételarányos szokásos vállalkozási eredmény	2,00	1,76	0,41

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolói alapján

16. táblázat

Az árbevétel-arányos üzemi eredmény számításánál az üzemi (üzleti) tevékenység arányát vizsgáljuk az értékesítés nettó árbevétele és az egyéb bevételek összességével.

Az árbevétel-arányos szokásos vállalkozási eredménynél a szokásos vállalkozási eredmény kerül a számlálóba, míg a nevező bővül a pénzügyi műveletek bevételeinek adataival.

²¹ Otto H. Jacobs - Andreas Oestreicher: Mérlegelemzés, Budapest, Kossuth Kiadó, 2000. 54. oldal

Lehetne számolni még többek között árbevétel-arányos adózás előtti eredményt is, ha van a vállalkozásnak rendkívüli bevétele. Ebben az esetben az adózás előtti eredmény és az összes bevétel arányát lehet elemezni, azonban a Devecseri Agrokémiai Kft. beszámolóiban ilyen adat nem került kimutatásra.

A két mutató értéke folyamatos csökkenést mutat a három vizsgált évben. Az anyagjellegű ráfordítások az árbevétellel arányosan változtak, viszont a személyi jellegű ráfordítások, az értékcsökkenési leírás és az egyéb ráfordítások évről évre növekedtek, ami a mutató romlásához vezetett. 2013-ban egy jelentős összegű értékvesztést kellett végrehajtania a vállalatnak egy vevőjével kapcsolatban.

A Devecseri Agrokémiai Kft. egyes eredménykimutatás-sorainak összehasonlítása

2011-2013., Ezer Ft

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolói alapján

7. diagram

A diagramon szépen látszik, hogy az értékesítés nettó árbevétele arányosan változik az anyagjellegű ráfordítások értékével. Az egyéb bevételek 2013-ra csökkentek, míg a személyi jellegű és az egyéb ráfordítások, valamint az értékcsökkenési leírás növekedtek. A személyi jellegű ráfordításokon belül a személyi jellegű egyéb kifizetések megugrása figyelhető meg. Az értékcsökkenési leírás emelkedése a beruházásnak köszönhető, míg az egyéb ráfordítások az értékvesztés értékeinek emelkedése miatt nőttek.

Elkerülhető lett volna az árbevétel-arányos jövedelmezőség romlása, ha a vállalkozás magasabb piaci áron tudta volna értékesíteni az áruit.

Az árbevétel-arányos szokásos vállalkozási eredmény elemzésénél a pénzügyi műveletek bevételeit is figyelembe vesszük. Ide tartoznak a kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek és a pénzügyi műveletek egyéb bevételei.

A szokásos vállalkozási eredményt úgy kapjuk meg, hogy a pénzügyi műveletek bevételeit összevetjük a pénzügyi műveletek kiadásaival, majd az eredményt az üzemi (üzleti) tevékenység eredményével. 2011-ben és 2012-ben a pénzügyi műveletek eredménye negatív lett, és 2013-ban is csak nagyon kicsit javított az eredményen, így a jövedelmezőségen is.

5.1.2. Tőkearányos jövedelmezőség

A tőkearányos jövedelmezőségi mutatók arra vonatkozóan adnak információt, hogy a vállalkozás saját tőkéjének milyen szintű jövedelmezősége van, illetve milyen irányú változások történnek évről évre. Azt fejezik ki, hogy egységnyi befektetett tőkével milyen mértékű eredmény érhető el a vállalkozásnál. A mutató jellegéből adódóan a növekedés értékelhető pozitívan.

Tőkearányos jövedelmezőségi mutatók a Devecseri Agrokémiai Kft. beszámolóí alapján 2011-2013., %

Megnevezés	2011.	2012.	2013.
Tőkearányos üzemi eredmény	42,89	31,34	9,44
Tőkearányos szokásos (adózás előtti) eredmény	28,34	22,12	4,25
Tőkearányos adózott eredmény (ROE)	25,09	19,83	4,56
Tőkearányos MSZE	25,09	19,83	4,56

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolóí alapján

17. táblázat

A Devecseri Agrokémiai Kft. esetében a tőkearányos jövedelmezőség erősen csökkenő tendenciát mutat. A legnagyobb hatást a jövedelmezőség romlásában az egyes eredménykategóriák előző évhez viszonyított nagymértékű romlása okozta. Bár 2011-ről 2012-re csaknem 1 milliárd Ft-tal nőtt az értékesítés nettó árbevétele, a költségek és ráfordítások arányaiban magasabbak voltak, így az eredmény rosszabb lett, mint előző évben. Ehhez képest 2013-ra közel 1,4 milliárd Ft-tal csökkent az árbevétel, a költségek és ráfordítások viszont nem csökkentek az előző évihez képest ilyen arányban, ami az üzemi (üzleti) eredmény jelentős, csaknem 30%-os romlását okozta.

A nevezőben lévő saját tőke növekedése is hozzájárul a mutató értékének csökkenéséhez. 2012-re 25%-kal, 2013-ra 31%-kal nőtt a 2011-es saját tőke értéke.

A tőkearányos adózott eredmény mutatóját használják a vállalkozások a leggyakrabban a jövedelmezőség vizsgálatakor. A ROE- mutatónak fontos szerepe van az osztalékfizetési képesség megállapításakor, és a tőke-megtérülés ütemét is jelzi, illetve gyakran használják a nemzetközi gyakorlatban a vállalkozások összehasonlítására.

5.1.3. Élőmunka-arányos jövedelmezőségi mutatók

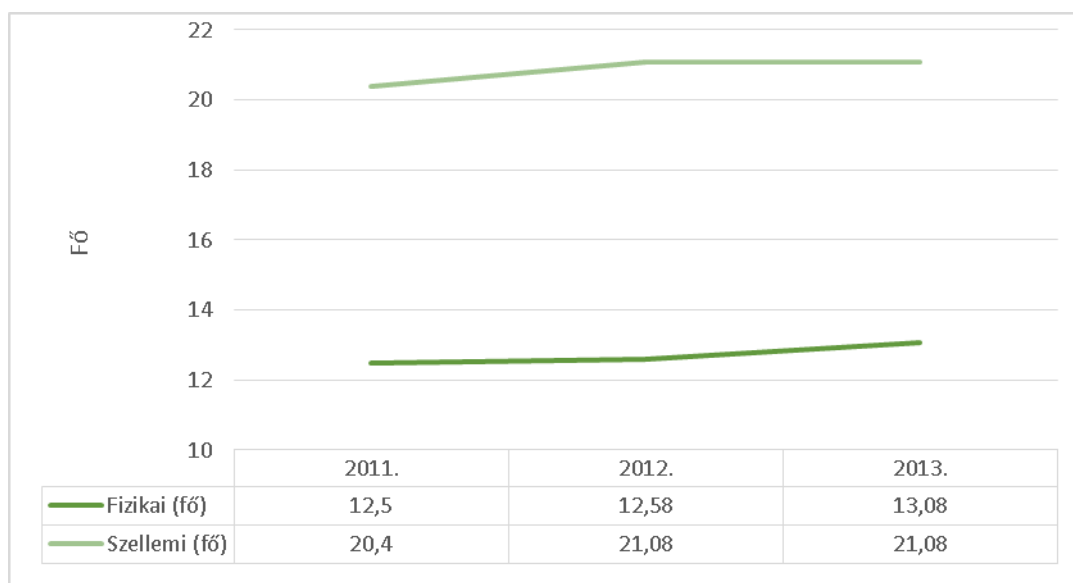
Az élőmunka-arányos jövedelmezőségi mutatók az egyes eredménykategóriák és az emberi erőforrás felhasználásának arányát fejezik ki. Ezeket a mutatókat ki lehet fejezni egyrészt az átlagos állományi létszám arányában, másrészt bérarányosan.

A mutatók azt fejezik ki, hogy egy fő, illetve 100 Ft bérköltség milyen nagyságú eredményt hozott létre. Ebből adódóan a mutatók növekedése kedvező a vállalkozás számára. Kiemelt jelentősége van a térbeli összehasonlításnak, azaz más, hasonló profilú vállalkozások megfelelő adataihoz történő viszonyításnak.

A Devecseri Agrokémiai Kft. munkavállalóinak átlagos létszámát mutatja be a következő diagram.

Munkavállalók átlagos statisztikai állományi létszáma

2011-2013., fő

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolója alapján

8. diagram

A három vizsgált évben a megoszlás 60:40 arányú volt a szellemi munkaerő javára, említésre érdemes változás a három év alatt nem következett be. 30 fő feletti az átlagos állományi létszám, így érdemes erre vonatkozó adatokat is elemezni.

A mutatókat az összes létszám tekintetében fogom vizsgálni, hisz az eredmények elérésében az ő teljesítményük is szerepelt.

Élőmunka-ráfordítással arányos jövedelmezőség

2011-2013.

Megnevezés	2011.	2012.	2013.
1 főre jutó adózott eredmény (Ezer Ft)	4 936,99	4 757,99	2 550,85
Élőmunkaráfordítás-arányos üzemi eredmény (%)	173,24	123,79	41,74

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolója alapján

18. táblázat

Az egyes eredménykategóriák csökkenését követi az élőmunka-arányos jövedelmezőségi mutatók alakulása is. Amennyiben ez a csökkenő tendencia fennmarad, az a veszély fenyegetheti a vállalatot, hogy dolgozókat kell elküldenie, ami viszont a működés fenntartását jelentősen befolyásolhatja negatívan.

5.1.4. Eszközarányos jövedelmezőség

Az eszközarányos jövedelmezőségi mutatók alapvetően azt fejezik ki, hogy a tevékenység végzése érdekében lekötött egyes eszközcsoportok milyen mértékben járultak hozzá az eredmény képződéséhez. A mutatókban olyan eszközt nem szabad szerepeltetni, amely nem járult hozzá az eredménykategória keletkezéséhez, tehát nagyon fontos, hogy az alkalmazott eredménykategóriához megfelelő eszközcsoportot válasszunk.

Könnyen torzulhat az eredmény, ha az eszközadatokat az év végi beszámolóból vesszük, hiszen az eredménykategória adata mindig egy időszaki végső adat, míg a nettó eszközérték a fordulónap időpontjára vonatkozó adat, ezért érdemes az eszközadatokat éven belül átlagolni.

A mutatók értékelésére vonatkozóan elmondható, hogy akkor minősíthető pozitívnak az érték, ha növekvő tendenciát mutat.

Eszközarányos jövedelmezőség

2011-2013., %

Megnevezés	2011.	2012.	2013.
Eszközarányos jövedelmezőség I.	89,98	29,86	8,28
Eszközarányos jövedelmezőség II.	47,77	34,09	20,30
Eszközarányos jövedelmezőség III.	31,20	15,92	5,88
Eszközarányos jövedelmezőség IV.	20,19	11,14	3,52
Eszközmegtérülési mutató (ROI)	5,21	4,19	1,06
Eszközarányos adózás előtti eredmény (ROA)	5,89	4,68	1,32

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolóí alapján

19. táblázat

Az immateriális javak, a tárgyi eszközök és a készletek a vállalkozás főtevékenységét szolgálják, ezért választottam az üzemi (üzleti) eredményt, mint eredménykategóriát.

Mivel az eszközarányos jövedelmezőségi mutatókat is az egyes eredménykategóriák tekintetében vizsgáljuk, várható volt, hogy ezek értéke is évről évre csökkenni fog. A befektetett eszközök és a tárgyi eszközök növekedése tovább rontotta a jövedelmezőséget, és ezen a készletgazdálkodás sem tudott segíteni. Hosszú távon lehet javítani az eszközarányos jövedelmezőségen, ha a beruházással aktivált tárgyi eszközöket a lehető leghatékonyabban használja fel a vállalat, és így az egyes eredménykategóriák értékén jelentős javulást tud elérni.

A mutatók közül az eszközarányos adózás előtti eredményt használják a leggyakrabban, ugyanis a ROA mutató méri a vállalat egészének az eredményességét.

A ROI mutató arra ad választ, hogy az eszközök mekkora hányada tud megtérülni az adózott eredményből. Ezt a mutatót az árbevétel-arányos jövedelmezőség és az eszközök forgási sebessége befolyásolja. Mint feljebb említettem, az árbevétel-arányos jövedelmezőség romlott a vizsgált években, és az összes eszköz forgási sebessége, bár kis mértékben, de szintén csökkent.

5.2. Hatékonyságvizsgálat

„A hatékonyságon a termelési tényezők felhasználásának eredményességét kell érteni...”²²

A vizsgálat folyamat megállapítást nyer, hogy egységnyi hozamhoz mennyi erőforrás szükséges, illetve, hogy az egységnyi erőforrással mekkora hozam érhető el. Megtudhatjuk, hogy erőforrásainkat mennyire gazdaságosan hasznosítjuk. Ebből adódik, hogy a vállalkozás szempontjából az a hatékonyabb, ha az egységnyi hozamhoz minél kevesebb erőforrást kell igénybe venni, illetve az adott erőforrással minél nagyobb hozamot tudunk elérni.

A gazdasági hatékonyságot az értékesítés nettó árbevételének alakulásával minden tevékenység esetében lehet mérni. Ipari termelő- és szolgáltató vállalatok különféle termelésiérték-kategóriák alapján is mérhetik. A mezőgazdaság esetében a természeti tényezők jelentős befolyással vannak a hatékonyságra, ebben az esetben ezeket a tényezőket is figyelembe kell venni.

A forgási sebességet mérő mutatókkal mérik leggyakrabban az eszközök hatékonyságát, ezek megmutatják, hogy milyen gyorsan fordul meg az adott eszköz, amíg az adott időszak árbevételét realizálja.

5.2.1. Nettó termelési érték levezetése

A számviteli törvény pontosan előírja, hogy az értékesítés nettó árbevételeként mely tételeket kell kimutatni. Azok a vásárolt és saját készletek, a teljesített szolgáltatások árkiegészítéssel és felárral növelt, engedményekkel csökkentett ÁFA nélküli ellenértéke tartozik ide, amelyeket a szerződés szerinti teljesítés időszakában az üzleti évben értékesített a vállalkozás. A belföldi és külföldi értékesítés árbevételét elkülönítetten kell feltüntetni a beszámolóknban.

²² Dr. Bíró Tibor – Dr. Pucsek József – Dr. Sztanó Imre: Amit a mérleg mutat 2010. Budapest: Saldo, 2010. 73. oldal

**Az értékesítés nettó árbevétele
2011-2013., Ezer Ft**

Megnevezés	2011.	2012.	2013.
Belföldi értékesítés nettó árbevétele	7 871 524	8 649 959	7 889 825
Export értékesítés nettó árbevétele	789 074	999 476	373 065
Értékesítés nettó árbevétele	8 660 598	9 649 435	8 262 890

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolóí alapján

20. táblázat

Az értékesítés nettó árbevétele a Devecseri Agrokémiai Kft. esetben ingadozott a három vizsgált évben. A 2012-es, közel 10%-os növekedés után 2013-ra visszaesett a bevétel a 2011-es szintre. A vállalat kereskedelme nagymértékben függ az anyavállalattól, ugyanis ő határozza meg az eladható áru mennyiségét. Tehát attól függ az árbevétel, hogy mennyi árut biztosít számára az anyacég.

A bruttó termelési érték foglalja magában a fő- és másodlagos tevékenység értékét. Nem minden esetben tükrözi pontosan a vállalkozás teljesítményét, ugyanis az értékesített áruk, szolgáltatások esetén nettó eladási árakat, a saját termelésű készletek esetében és saját előállítású eszközök aktivált értékénél önköltséget kell figyelembe venni, így ha azok változnak, az nem a vállalkozás teljesítményváltozását fogja tükrözni.

**A bruttó termelési érték alakulása
2011-2013., Ezer Ft**

Megnevezés	2011.	2012.	2013.
Értékesítés nettó árbevétele	8 660 598	9 649 435	8 262 890
ELÁBÉ	8 145 125	9 072 869	7 788 009
Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke	79 916	101 347	95 001
Saját termelésű eszközök aktivált értéke	0	0	0
Saját termelésű készletek állományváltozása	0	0	0
Bruttó termelési érték	435 557	475 219	379 880

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolóí alapján

21. táblázat

A bruttó termelési érték hasonlóan az árbevétel alakulásához, 2012-ben nőtt, majd 2013-ra visszaesett, de ez a visszaesés nagyobb mértékű volt, mint azt az árbevétel indokolná. Ennek az az oka, hogy az eladott (közvetített) szolgáltatások értéke 2012-re

27%-kal, majd 2013-ra 19%-kal nőtt 2011-hez képest, míg az árbevétel 2012-ben 11%-kal nőtt, 2013-ban 5%-kal csökkent 2011-hez képest.

A nettó típusú termelési értékek segítségével ki lehet küszöbölni a felhasznált anyagok értékének változását okozó hatásokat. Az anyagmentes termelési érték számításakor a bruttó termelési értékből levonjuk az anyagköltséget és az igénybe vett szolgáltatásokból anyagjellegű szolgáltatások értékét, amely mutatóból az anyagigény változása is jól megfigyelhető.

Az anyagmentes termelési érték alakulása

2011-2013., Ezer Ft

Megnevezés	2011.	2012.	2013.
Bruttó termelési érték	435 557	475 219	379 880
Anyagköltség	42 813	33 330	45 370
Igénybe vett anyagjellegű szolgáltatások	69 275	86 574	84 761
Anyagmentes termelési érték	323 469	355 315	249 749

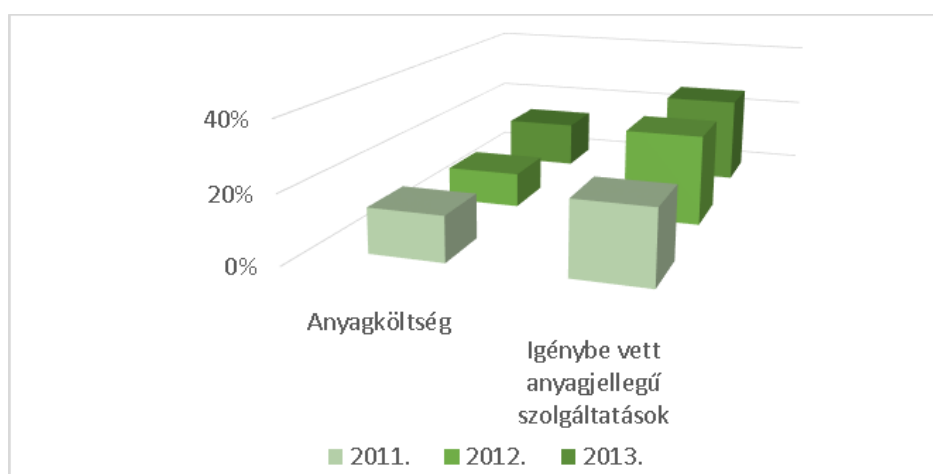
Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolóí alapján

22. táblázat

Az anyagmentes termelési értékek is követik a bruttó termelési értékek tendenciáját. Az alábbi grafikonon jól megfigyelhető a költségek alakulása. Az anyagköltségek 2012-ben visszaestek 3%-ot, majd nőttek 4%-ot, az anyagjellegű szolgáltatások értéke viszont a 2012-es 5%-os növekedést követően ezen a szinten maradt.

Az anyagköltség és az igénybe vett anyagjellegű szolgáltatások értékének alakulása

2011-2013., %

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolóí alapján

9. diagram

A gazdasági társaságok tényleges teljesítményét a nettó termelési érték mutatóval mérhetjük. Azt mutatja meg, hogy a vállalkozás a vizsgált időintervallumban milyen mértékű új értéket hozott létre, mennyivel járult hozzá a nemzeti jövedelemhez. Az elemzések során a legtöbbet használt hatékonyságot vizsgáló mutató.

A nettó termelési érték alakulása

2011-2013., Ezer Ft.

Megnevezés	2011.	2012.	2013.
Anyagmentes termelési érték	323 469	355 315	249 749
Értékcsökkenési leírás	27 792	29 198	39 082
Nettó termelési érték	295 677	326 117	210 667

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolója alapján

23. táblázat

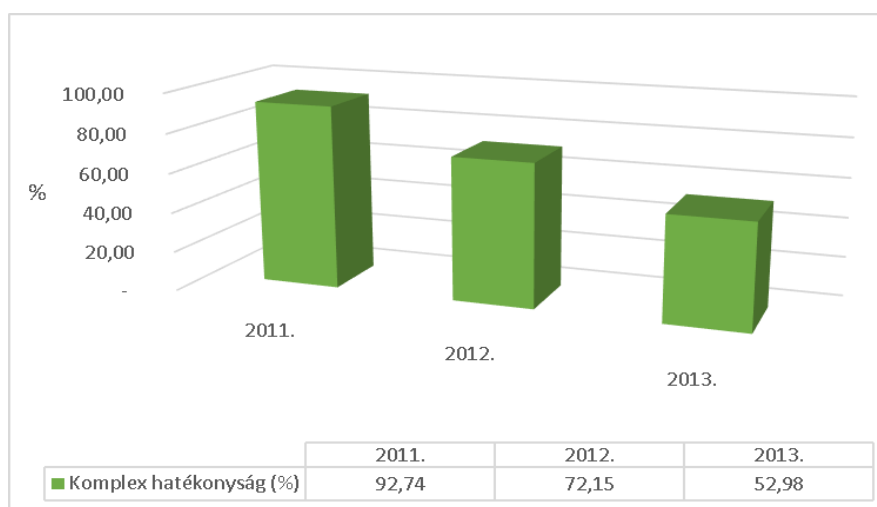
A vállalkozás 2012-es nagyberuházásának köszönhetően növekedett az értékcsökkenési leírása is, ami a nettó termelési értékre hatással van, 2012-ben kisebb mértékben növekedett, és 2013-ban nagyobb mértékben csökkent.

5.2.2. Komplex hatékonyság

Mielőtt a vállalkozás által használt erőforrások hatékonyságát megvizsgáljuk, érdemes az együttes hatékonyságukat mérni. A mutató értékét befolyásolhatják az úgynevezett hozamelvárások, amelyeket a vállalkozás határoz meg az egyes erőforrásokkal szemben. Ezen kívül az eszköz – bér arány is hatással van rá, ami szintén azt bizonyítja, hogy az egyes erőforrások hatékonyságát külön-külön is vizsgálni kell.

Az egy feletti érték megfelelő a mutató eredményeként, és a fejlődés mérhető vele, de más vállalkozásokhoz történő viszonyításra is alkalmas.

A komplex gazdasági hatékonyság alakulása 2011-2013., %

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolója alapján

10. diagram

A vállalkozás komplex hatékonysági mutatója csökkenő tendenciát mutat, ennek oka a rendkívül magas lekötött eszközérték, ami viszont a beruházásnak köszönhető. A beruházás többek között a hatékonyság növelése érdekében valósult meg, a következő évek feladata lesz a megvalósítás.

5.2.3. Parciális hatékonyság

A parciális mutatók az részhatékonyságot mérik, azaz az egyes erőforrások hatékonyságát mutatják meg. Elemzéskor a termelési folyamat eredményét hasonlítjuk össze az erőforrásokkal. Az egyes eszközök által előállított új értéket határozzák meg százalékos formában. Dinamikus összehasonlításra is felhasználhatók, de az egyes vállalkozások egymáshoz való helyzetét is kifejezhetjük vele.

A parciális hatékonysági mutatók 2011-2013., %, Ezer Ft

Megnevezés	2011.	2012.	2013.
Tárgyi eszköz hatékonyság	96,97	38,55	21,83
Készlethatékonyság	50,87	43,93	53,49
Tőkehatékonyság	67,27	58,84	44,87
Bérhatékonyság	184,48	159,52	110,00
Élőmunka hatékonyság (Ezer Ft)	13238,81	14118,21	11120,61

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolója alapján

24. táblázat

A tárgyi eszköz hatékonyságának csökkenő tendenciáját az előbb említett beruházás okozta. A készlethatékonyság 2012-ben 7%-kal csökkent, 2013-ban 3%-ot nöött a 2011-es adatokhoz képest. A készletgazdálkodásnak köszönhetően, javult a termelési érték mutató.

A tőkehatékonyság mutató fontos szerepet tölt be a hatékonysági mutatók sorában. Megmutatja, hogy egységnyi saját tőke mekkora bruttó hozamot produkál. A mutató értékét jelentősen befolyásolja, hogy mekkora tőkeigényű az adott termelőtevékenység. A mutató csökkenése a saját tőke folyamatos növekedésének köszönhető.

A bérhatékonyság mutatójának elemzése azért fontos, mert a már említett komplex hatékonyság mutatójának egyik eleme, alakulásában az élőmunka-felhasználás költségei fontos szerepet töltenek be. A bérhatékonyság mutatója azt fejezi ki, hogy a vállalkozásból kiáramló bér, mekkora új értéket képes létrehozni. Mivel a vállalkozásnál az élőmunka nem csak bérköltséggel volt kompenzálva, a mutató számításakor a személyi jellegű ráfordításokat vettem figyelembe. Ez a mutató is csökkenő hatékonyságról tett tanúbizonyságot. A személyi jellegű ráfordítások 2012-re több, mint 40 millió Ft-tal nőttek, és 2013-ra csak 9 millió Ft-tal lettek alacsonyabbak, míg a nettó termelési érték e mutatón sem tudott javítani.

Munkatermelékenységi mutatónak is szokták nevezni az élőmunka-hatékonyság mutatóját. A mutató számításakor ügyelni kell arra, hogy a termelékenységet a létszámon kívül még nagyon sok tényező befolyásolja, mint például a termékszerkezet változása, a külső együttműködés eltérő mértéke. A termelékenységre ténylegesen ható tényezőket, az azt befolyásoló hatásokat ki kell szűrni, és az egyes hatásokat alaposan elemezni. Bár ez a mutató is folyamatosan csökken, az egy főre jutó termelési érték még így is magasnak mondható, tehát a foglalkoztatottság a vállalatnál jónak mondható. A mutató alakulását a termelési értékek határozták meg, a létszám a 3 évben 32-34 fő között mozgott.

5.3. Az eredmény elemzése²³

Az éves eredmény, amely lehet nyereség illetve veszteség, komplexen tükrözi a vállalkozás összes tevékenységének a piaci, fejlesztési, termelési és gazdasági részeredményeit.

A külső szervek az eredményt mindig az előző év tényadataihoz viszonyítják, abból vonnak le következtetéseket. A vállalatvezetés azonban mindig felállít egy tervet, és az elért eredményt annak fényében minősítik. A bázishoz történő viszonyítás nem ad elég alapot a fejlődéshez. A tulajdonosok megköveteli egy optimális eredményterv megcélzását, amelyben szerepelnek a már meglévő fejlesztésekkel elérhető irányadatok.

Ahhoz azonban, hogy megfelelő tervet lehessen készíteni, először fel kell tárni az eredmény változását okozó tényezőket, ez az eredményelemzés feladata. A nyolc tényező a következő:

- az értékesített termékek árszínvonal-változása
- az értékesítési volumenváltozás
- az értékesített termékek közvetlen önköltség-változása
- az értékesítés összetételének változása
- a közvetett költségek változása
- egyéb bevételek és ráfordítások változása
- a pénzügyi műveletek eredményének változása
- a rendkívüli eredmény változása.

Az eredményelemzéskor azt vizsgáljuk, hogy hogyan hatottak a felsorolt tényezők az adott év vállalkozási eredményére.

A vállalkozás adott évi eredménye a mérlegben, mint mérleg szerinti eredmény jelenik meg, a vállalkozási vagyon gyarapodásaként vagy csökkenéseként. Ez lesz a tárgyévi működés haszna vagy vesztesége. Az eredmény-kimutatásban már több kategóriára van bontva a vállalkozási eredmény:

- Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye
- Pénzügyi műveletek eredménye

²³ Dr. Bíró Tibor – Dr. Pucsek József – Dr. Sztanó Imre: Amit a mérleg mutat 2010. Budapest, Saldo, 69-72. oldal

- Szokásos vállalkozási eredmény
- Rendkívüli eredmény
- Adózás előtti eredmény
- Adózott eredmény
- Mérleg szerinti eredmény.

A Devecseri Agrokémiai Kft. esetében a fent említett eredménykategóriák a következőképpen alakultak:

Eredménykategóriák
2011-2013. Ezer Ft.

Megnevezés	2011.	2012.	2013.
Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye	277 664	253 061	79 938
Pénzügyi műveletek eredménye	-94 168	-74 430	-43 950
Szokásos vállalkozási eredmény	183 496	178 631	35 988
Rendkívüli eredmény	0	0	11 884
Adózás előtti eredmény	183 496	178 631	47 872
Adózott eredmény	162 427	160 154	38 646
Mérleg szerinti eredmény	162 427	160 154	38 646

Forrás: saját szerkesztés a Kft. beszámolója alapján

25. táblázat

Az üzemi (üzleti) tevékenység eredménye a vállalkozás üzletmentének az eredményét összezszerűsíti, tehát arra ad választ, hogy a termék, a szolgáltatás termelésében és eladásában mekkora eredményt ért el. Jelen helyzetben ez az eredmény 2013-ra nagyon lecsökkent, ami annak köszönhető, hogy az export értékesítés és az egyéb bevételek jelentősen visszaestek, és nem csökkentek ezzel arányosan az igénybevett-, eladott- és egyéb szolgáltatások értékei. A személyi jellegű ráfordítások, ami többek között a munkabért is tartalmazza, szintén nem követi, mert nyilván nem is követheti a bevételecsökkenést.

A pénzügyi műveletek eredménye a pénzügyi ügyletek lebonyolításának kimenetelét mutatja meg. A vállalat esetében a pénzügyi műveletek ráfordításai mind a három vizsgált évben negatív volt, mert minden évben magasabb volt a fizetendő kamatok értéke, mint az az érték, amit a pénzügyi műveletek bevételeként megjelölt a kimutatásban.

A szokásos vállalkozási eredmény az előző két kategória összesítő eredménykategóriája. A pénzügyi műveletek eredménye nem tudott javítani az üzemi (üzleti) tevékenység eredményén, a szokásos vállalkozási eredmény is csökkenő tendenciát mutat.

Rendkívüli eredményként mutatható ki, hogy a rendkívüli tételek milyen hatással vannak a vállalkozás eredményére. Minden bevétel és ráfordítás rendkívüli tétel, amelyek függetlenek a vállalkozó rendes üzemmenetelétől, nincsenek közvetlenül kapcsolatban a szokásos vállalkozási tevékenységgel. 2013-ban 11 883 891 Ft került elszámolásra bevételként az elszámolt költségekkel arányosan a megkapott támogatásból, ez látható a rendkívüli bevételek között.

Az adózás előtti eredmény szintén összesítő kategória, a szokásos vállalkozási eredményt és a rendkívüli eredményt kell összegezni, hogy megkapjuk az értékét. A rendkívüli eredmény nem javította fel a vállalkozás adózás előtti eredményét az előző két év szintjére, maradt a nagy szakadék a 2013-as évben.

Az adózott eredmény az adófizetési kötelezettség teljesítése utáni eredményt mutatja, ami azt jelenti, hogy ennyi marad a vállalkozásnál az adófizetési kötelezettség teljesítése után. 2012. és 2013. évben alig több, mint 10%-a volt az adózás előtti eredménynek az adó, 2013-ban majdnem 20%. Ennek az volt az oka, hogy a tulajdonos 50%-os értékvesztés leírására kötelezi a vállalatot, ha az összeg eléri a 110 millió Ft-ot, és a 90 napos késedelmet. Mivel a mérlegkészítés időpontja a vállalatnál január 31., és az adós vállalat csődeljárása februárban került közzétételre, ez az összeg adóalapot növelő tételként jelenik meg.

A mérleg szerinti eredmény azt mutatja meg, hogy az üzleti év gazdálkodása mekkora mértékben járul hozzá a saját tőkéhez. Pozitív eredmény esetén a tulajdonosok osztalékának kivétele után növeli, negatív eredmény esetén csökkenti a vállalkozás saját tőkéjét. A Devecseri Agrokémiai Kft. tulajdonosa, az Agrofert csoport nem engedélyez osztalékfizetést, így a vállalat beszámolóiban az adózott eredmény összege minden évben megegyezik a mérleg szerinti eredmény összegével. A nemzetközi adózási lehetőségeket kihasználva, vélelmezhetően más csatornákon keresztül érvényesíti jövedelemszerző- illetve adófizető-képességét az anyacég.²⁴

²⁴ Dr. Sztanó Imre: A számvitel alapjai 2006., Budapest, Perfekt, 116-117. oldal

Összefoglalás

Szakdolgozatomban a Devecseri Agrokémiai Kft. vagyoni-, pénzügyi- és jövedelmi helyzetének vizsgálatát végeztem el a beszámolók és rendelkezésekre bocsátott adminisztrációs eszközök alapján. A vizsgált időszak 2011-2013-ig tartott, az előbb említett iratokon kívül egyéb szakirodalom igénybevételével végeztem el a feladatot. A vállalat főkönyvelője, mint külső szakmai konzulens, a megválaszolatlan kérdésekben nyújtott segítséget.

Az első fejezetet a gazdasági elemzés elméleti alátámasztásának szenteltem, az éves beszámoló szerepét és tartalmát mutattam be. A gazdasági elemzés a piac minden szereplőjének más-más, de mindegyiknek nagyon sok, fontos információt szolgáltat. A gazdasági társaságoknak törvény által előírt kötelessége a beszámolók pontos időpontig történő nyilvánosságra hozatala, a megadott kritériumok szerint. A beszámolókból bizonyos összefüggések felhasználásával a tulajdonosok, a befektetők, a munkavállalók, a partnerek és más külső érdeklődő a jövőbeni együttműködést meghatározó információkhoz juthatnak.

A második fejezet teljes terjedelmében a Devecseri Agrokémiáról ad háttér-információkat. A vállalat története, tevékenységi köre és piacai után bemutatom a könyvvizelési és beszámolási kötelezettségét, majd a számviteli politikájának főbb vonásait ismerhetjük meg.

A harmadik, negyedik és ötödik fejezetben foglalkoztam a konkrét elemzéssel. A vállalat vagyoni helyzetének vizsgálatakor a mérleg adatainak felhasználásával az eszközök és források összetételét, vagyonfedezettséget, eszközmegtérülést és a tőke szerkezetét analizáltam.

Az eszközökön belül a forgóeszközök képviselik a túlnyomó többséget, ezen belül is a vevőkövetelések, majd az áruk, ami a vállalat kereskedelmi tevékenységére utal. A befektetett eszközök között jelentősen nőtt a tárgyi eszközök értéke, ami a 2012-es beruházási támogatás következménye.

A források között a kötelezettségek vannak többségben, ezen belül is a rövid lejáratú kötelezettségek, amely főleg szállítói tartozásból és rövid lejáratú hitelekből áll. Ezen kívül az anyavállalattól kapott rövid lejáratú kötelezettség is szerepel itt. Ha a vállalkozás hosszú távon szeretne stabilan működni, csökkentenie kell a kötelezettségeinek az arányát a forrásain belül. Nagy valószínűséggel ez az egyik oka annak, hogy 2011. óta elkezdte saját tőkéjét növelni.

A befektetett eszközök fedezettségének mutatószámai kifejezik, hogy a vállalat külső finanszírozást vesz igénybe, és ha a mutatókat megvizsgáljuk, az is látszik, hogy a beruházás megvalósult, a hiteltörlesztés pedig elindult. A tőkeszerkezeti mutatók javításán is sokat segítené, ha a vállalat csökkentené a kötelezettségeit, vagy nagyobb mértékű eredmény elérését célozná meg.

A vállalat pénzügyi elemzése kapcsán analizáltam a rövid távú és a hosszú távú helyzetet is. Likviditás szempontjából azt vizsgáltam, hogy a vállalkozás forgóeszközei milyen mértékben fedezik a rövid távú kötelezettségeket. A forgóeszközök állománya éppen csak fedezi a rövid lejáratú kötelezettségeket, nagyobb biztonságot adna, ha a kétszerese lenne. Mivel a vevői és a szállítói állomány teszi ki a forgóeszközök illetve a rövid lejáratú kötelezettségek zömét, valószínű, hogy ezek arányának változtatásával a likviditás biztonsága növelhető lenne.

Az adósságállomány vizsgálatával a vállalkozás hosszú távú pénzügyi helyzetét értékeltem. Az eladósodottsági mutatók értéke a beruházási hitel miatt magas, de a hitel törlesztését a vállalat megkezdte, így az arány remélhetőleg a beruházások elindítása után folyamatosan csökkenni fog.

A cash flow-kimutatás a vállalkozás pénzeszköz állományának a változását mutatja, az ebből számított mutatók is tulajdonképpen alátámasztják a beszámoló alapján vizsgált jövedelmezőségi megállapításokat.

A jövedelmezőség vizsgálata során több eredménykategóriát is alapul vettem, természetesen odafigyelve, hogy csak azokat a bevételeket viszonyítottam az adott eredménykategóriához, amely részt vett annak megteremtésében. Már a forgalomarányos mutatók számításánál egyértelművé vált a jövedelmezőség romlása,

ami az üzemi (üzleti) eredmény harmadára való visszaesése eredményezett. Az értékesítés nettó árbevétele 2013-ra visszaesett, míg a ráfordítások növekedtek. Véleményem szerint úgy javíthatna a vállalkozás a mutató értékén, ha nem csak az értékesített mennyiségen növelne, hanem az eladási áron is. A többi jövedelmezőségi mutató is azt a jövedelemteremtő-képességet fejezi ki, mint a forgalommal arányos, hisz ezek is egy-egy eredménykategóriát vesznek alapul.

Amikor a vállalkozás hatékonyságáról írtam, azt elemeztem, hogy a vállalat milyen sikerrel használja fel eredményei javítására az erőforrásait. A termelési értékek levezetése után először a komplex, majd a parciális hatékonyságot vizsgáltam. Sajnos a komplex hatékonyság mind a három évben az elvárt 100%-os érték alatt van, és jelentősen csökken is, a beruházás eredményeképpen valószínű, hogy javulni fog. Ezen kívül javítható lenne a már többször említett esetben is, nevezetesen az eladási árak növelésével. A parciális mutatók közül a bérhatékonysági- és a munkatermelékenységi mutató, bár szintén csökkenő tendenciát mutat, de az élőmunka-felhasználás pozitívumát vetíti elénk.

Az utolsó fejezetben az eredmény elemzését végeztem el. A 2013-as év nem hozta azt az elvárást, amit a beruházásnak teljesítenie kellett volna. Az értékesítés árbevétele és az egyéb bevételek összege 2012-ben nőtt, majd 2013-ban visszaesett a 2011-es év értéke alá. A ráfordítások ezzel szemben nem csökkentek olyan arányban, hogy az egyes eredménykategóriákon ne rontottak volna. A pénzügyi műveletek eredménye a három év folyamán negatív előjelű volt, azaz a bevételei alacsonyabbak voltak, mint a ráfordításai. Évről évre egyre kevesebb volt az értékük, de a szokásos vállalkozási eredmények éves eredményeit nem tudták közelebb hozni egymáshoz. A különbség és a csökkenő érték megmaradt. Rendkívüli bevétele csak 2013-ban volt a vállalkozásnak, amely a támogatás költségekkal arányosan elszámolt része. Az adózott eredmény mind a három évben pozitív értéket vett fel, de az anyavállalat döntése szerint a Devecseri Agrokémiai Kft. eredményéből osztalék nem fizethető.

Tapasztalataim szerint a Devecseri Agrokémiai Kft. mindamelllett, hogy egy nagy nemzetközi konszern része, amely folyamatosan irányítja és befolyásolja a működését, megmaradt a mai viszonyokhoz alkalmazkodni tudó, fejlődő vállaltnak. Bár egyes mutatói nem támasztják alá, de meggyőződésem, hogy a cég stabil alapokkal rendelkezik, és minden lehetősége megvan a fejlődéshez. A gazdasági környezetéhez jól

tud alkalmazkodni, de a mutatóinak az alakulása nagyon nagyban függ az anyavállalattól.

Irodalomjegyzék

1. **2000.** C. tv. a számvitelről
2. **A Devecseri Agrokémiai Kft.** számviteli politikája
3. **A Devecseri Agrokémiai Kft.** Kiegészítő melléklete
4. **Dr. Sztanó Imre:** A számvitel alapjai, Budapest: Perfekt, 2006
5. **Kardos Barbara – Miklósyné Ács Klára – Dr. Siklósi Ágnes – Sisa Krisztina – Dr. Sztanó Imre:** Pénzügyi Számvitel I., Budapest: Perfekt, 2012.
6. **Otto H. Jacobs – Oestreicher Andreas:** Mérlegelemzés, Budapest: Kossuth Kiadó, 2000.
7. **Dr. Bíró Tibor - Kresalek Péter – Dr. Pucsek József – Dr. Sztanó Imre:** A vállalkozások tevékenységének komplex elemzése, Budapest: Perfekt, 2012.
8. **Dr. Bíró Tibor – Dr. Pucsek József – Dr. Sztanó Imre:** Amit a mérleg mutat, Budapest: Saldo, 2010.

Internetes források

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mo/mo2013.pdf> Letöltés időpontja:
2014.09.18.

<http://devagro.hu/hu/magunkrol/tamogatott-beruhazasi-projekt> Letöltés időpontja:
2014.09. 16.

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/far/far21312.pdf> Letöltés időpontja:
2014.11.25.

Ábrajegyzék

1. táblázat: Eszközök megoszlása a Devecseri Agrokémiai Kft. vagyonszerkezetében 2011-2013., Ezer Ft. %
2. táblázat: A befektetett eszközök csoport megoszlása a Devecseri Agrokémiai Kft. vagyonszerkezetében. 2011-2013. %
3. táblázat: A források megoszlása a Devecseri Agrokémiai Kft. vagyonszerkezetében 2011-2013., Ezer Ft, %
4. táblázat: A kötelezettségek megoszlása a Devecseri Agrokémiai Kft. vagyonszerkezetében 2011-2013. %
5. táblázat: A vagyonszerkezet mutatók alakulása a Devecseri Agrokémiai Kft. vagyonszerkezetében 2011-2013. %
6. táblázat: A készletek forgási sebessége a Devecseri Agrokémiai Kft. vagyonszerkezetében 2011-2013. nap, %, fordulat
7. táblázat: A tőkeszerkezeti mutatók alakulása a Devecseri Agrokémiai Kft. mérleg alapján 2011-2013. %
8. táblázat: A nettó forgótőke alakulása a Devecseri Agrokémiai Kft. mérleg alapján 2011-2012. Ezer Ft
9. táblázat: A likviditási mutatók alakulása a Devecseri Agrokémiai Kft. mérleg alapján 2011-2013. %
10. táblázat: Az adósságállomány aránya a Devecseri Agrokémiai Kft. mérlegében 2011-2013. %
11. táblázat: A saját tőke aránya a Devecseri Agrokémiai Kft. mérlegében 2011-2013., %
12. táblázat: Az eladósodottság foka a Devecseri Agrokémiai Kft. mérleg alapján 2011-2013. %
13. táblázat: Az árbevételre vetített eladósodottság a Devecseri Agrokémiai Kft. mérleg alapján 2011-2013. %

14. táblázat: Adósságfedezeti és adósságszolgálati mutatók a Devecseri Agrokémiai Kft. cash flow-kimutatása alapján 2011-2013. %
 15. táblázat: Jövedelmezőségi mutatók a Devecseri Agrokémiai Kft. cash flow-kimutatása alapján 2011-2013. %
 16. táblázat: Forgalomarányos jövedelmezőségi mutatók a Devecseri Agrokémiai Kft. beszámolói alapján 2011-2013. %
 17. táblázat: Tőkearányos jövedelmezőségi mutatók a Devecseri Agrokémiai Kft. beszámolói alapján 2011-2013. %
 18. táblázat: Élőmunka-ráfordítással arányos jövedelmezőség 2011-2013.
 19. táblázat: Eszközarányos jövedelmezőség 2011-2013. %
 20. táblázat: Az értékesítés nettó árbevétele 2011-2013. Ezer Ft
 21. táblázat: A bruttó termelési érték alakulása 2011-2013. Ezer Ft
 22. táblázat: Az anyagmentes termelési érték alakulása 2011-2013. Ezer Ft
 23. táblázat: A nettó termelési érték alakulása 2011-2013. Ezer Ft.
 24. táblázat: A parciális hatékonysági mutatók 2011-2013. %, Ezer Ft
 25. táblázat: Eredménykategóriák 2011-2013. Ezer Ft.
1. diagram: Az eszközérték változása a Devecseri Agrokémiai Kft. vagyonszámbelében 2011-2012. Ezer Ft
 2. diagram: A tárgyi eszközök használhatósági fokának alakulása 2011-2013. %
 3. diagram: A forgóeszköz-csoportok megoszlása 2011-2013. %
 4. diagram: Vevők és szállítók átlagos futamideje a Devecseri Agrokémiai Kft. beszámolói alapján 2011-2013. nap
 5. diagram: Vevők és szállítók átlagos forgási sebessége 2011-2013. fordulat
6. diagram: Az infláció mértéke Magyarországon a 2011. és 2013. közötti időszakban
7. diagram: A Devecseri Agrokémiai Kft. egyes eredménykimutatás-sorainak összehasonlítása 2011-2013. Ezer Ft
 8. diagram: Munkavállalók átlagos statisztikai állományi létszáma 2011-2013. fő
 9. diagram: Az anyagköltség és az igénybe vett anyagjellegű szolgáltatások értékének alakulása 2011-2013. %
 10. diagram: A komplex gazdasági hatékonyság alakulása 2011-2013. %
1. kép: A támogatott beruházási projekt látványterve
 2. kép: A Devecseri Agrokémiai Kft. piaci területe

3. kép: Szárítóberendezés
4. kép: Kiszolgálóegységek

Mellékletek listája

1. számú melléklet: Képletgyűjtemény
2. számú melléklet: A Devecseri Agrokémiai Kft. éves mérlege „A” típus (Adatok ezer Ft-ban) Eszközök (Aktívák)
3. számú melléklet: A Devecseri Agrokémiai Kft. éves mérlege „A” típus (Adatok ezer Ft-ban) Források (Passzívák)
4. számú melléklet: A Devecseri Agrokémiai Kft. eredménykimutatása (összköltségeljárással készült, „A” típus, adatok ezer Ft-ban)
5. A Devecseri Agrokémiai Kft. cash flow-kimutatása (adatok ezer Ft-ban)

Mellékletek

1. számú melléklet

KÉPLETGYŰJTEMÉNY

Használhatósági fok	=	$\frac{\text{Tárgyi eszközök könyv szerinti (nettó) értéke}}{\text{Tárgyi eszközök (bruttó) értéke}} \times 100 (\%)$
Befektetett eszközök fedezettsége I.	=	$\frac{\text{Saját tőke}}{\text{Befektetett eszközök}} \times 100 (\%)$
Befektetett eszközök fedezettsége II.	=	$\frac{\text{Saját tőke} + \text{Hosszú lejáratú kötelezettségek}}{\text{Befektetett eszközök}} \times 100 (\%)$
Készletek forgási sebessége	=	$\frac{\text{Készletek}}{\text{1 napi értékesítés nettó árbevétele}} \text{ (nap)}$
Készletek forgási sebessége	=	$\frac{\text{Értékesítés nettó árbevétele}}{\text{Készletek}} \text{ (fordulat)}$
Tőkeerősség	=	$\frac{\text{Saját tőke}}{\text{Források}} \times 100 (\%)$
Tőkefeszültség	=	$\frac{\text{Idegen források összesen}}{\text{Saját tőke}} \times 100 (\%)$
Jegyzett tőke arányos MSZE	=	$\frac{\text{Mérleg szerinti eredmény}}{\text{Jegyzett tőke}} \times 100 (\%)$
Saját tőke arányos MSZE	=	$\frac{\text{Mérleg szerinti eredmény}}{\text{Saját tőke}} \times 100 (\%)$
Tőkeerősség	=	Forgóeszközök – Rövid lejáratú kötelezettségek (eFt.)
Likviditási ráta	=	$\frac{\text{Forgóeszközök}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}} \times 100 (\%)$

Likviditási gyorsráta	=	$\frac{\text{Forgóeszközök - Készletek}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}} \times 100 (\%)$
Pénzeszköz-likviditás	=	$\frac{\text{Pénzeszközök}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}} \times 100 (\%)$
Hitelfedezettség mutatója	=	$\frac{\text{Követelések}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}} \times 100 (\%)$
Dinamikus likviditási mutató	=	$\frac{\text{Üzemi (üzleti) tevékenység eredmény}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettségek}} \times 100 (\%)$
Átlagos vevő futamidő	=	$\frac{\text{Vevőállomány}}{\text{1 napi Értékesítés nettó árbevétele}} \quad (\text{nap})$
Átlagos szállító futamidő	=	$\frac{\text{Szállítóállomány}}{\text{1 napi anyagjellegű ráfordítás}} \quad (\text{nap})$
Vevők forgási sebessége	=	$\frac{\text{Értékesítés nettó árbevétele}}{\text{Követelések áruszállításból és szolgáltatásból (vevők) nettó értéke}} \quad (\text{fordulat})$
Szállítók forgási sebessége	=	$\frac{\text{Anyagjellegű ráfordítások értéke}}{\text{Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók) nettó értéke}} \quad (\text{fordulat})$
Adósságállomány aránya	=	$\frac{\text{Saját tőke}}{\text{Adósságállomány + Saját tőke}} \times 100 (\%)$
Saját tőke aránya	=	$\frac{\text{Saját tőke}}{\text{Hosszú lejáratú kötelezettségek}} \times 100 (\%)$
Eladósodottság foka	=	$\frac{\text{Kötelezettségek}}{\text{Összes eszköz}} \times 100 (\%)$
Árbevételre vetített eladósodottság	=	$\frac{(\text{Kötelezettségek} - (\text{Pénzeszközök} + \text{Értékpapírok}))}{\text{Értékesítés nettó árbevétele}} \times 100 (\%)$

Adósságfedezeti mutató	=	$\frac{\text{Bruttó Cash flow}}{\text{Hosszú lejáratú kötelezettségek}}$	x 100 (%)
Adósságszolgálat-fedezeti mutató	=	$\frac{\text{Bruttó Cash flow}}{\text{Hosszú lejáratú kötelezettségek esedékes törlesztő-részletei}}$	x100 (%)
Árbevétel-arányos jövedelmezőség	=	$\frac{\text{Operatív Cash flow}}{\text{Értékesítés nettó árbevétele}}$	x100 (%)
Tőkearányos jövedelmezőség	=	$\frac{\text{Operatív Cash flow}}{\text{Saját tőke}}$	x100 (%)
Árbevételarányos üzemi eredmény	=	$\frac{\text{Üzemi (üzleti) eredmény}}{\text{Értékesítés nettó árbevétele + Egyéb bevételek}}$	x 100 (%)
Árbevételarányos szokásos vállalkozási eredmény	=	$\frac{\text{Szokásos vállalkozási eredmény}}{\text{Értékesítés nettó árbevétele + Egyéb bevételek + pénzügyi műveletek eredménye}}$	x 100 (%)
Tőkearányos üzemi eredmény	=	$\frac{\text{Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye}}{\text{Saját tőke}}$	x100 (%)
Tőkearányos szokásos (adózás előtti) eredmény	=	$\frac{\text{Szokásos vállalkozási eredmény}}{\text{Saját tőke}}$	x100 (%)
Tőkearányos adózott eredmény (ROE)	=	$\frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{Saját tőke}}$	x100 (%)
Tőkearányos mérleg szerinti eredmény	=	$\frac{\text{Mérleg szerinti eredmény}}{\text{Saját tőke}}$	x100 (%)
1 főre jutó adózott eredmény	=	$\frac{\text{Mérleg szerinti eredmény (ezer Ft)}}{\text{Saját tőke}}$	
Élőmunkaráfordítás-arányos üzemi eredmény	=	$\frac{\text{Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye}}{\text{Saját tőke}}$	x100 (%)

$$\begin{aligned} \text{Eszközarányos} &= \frac{\text{Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye}}{\text{Immateriális javak + Tárgyi eszközök}} \times 100 (\%) \\ \text{jövedelmezőség I.} & \\ \\ \text{Eszközarányos jövedelmezőség II.} &= \frac{\text{Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye}}{\text{Készletek}} \times 100 (\%) \\ \\ \text{Eszközarányos jövedelmezőség III.} &= \frac{\text{Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye}}{\text{Immateriális javak + Tárgyi eszközök + Készletek}} \times 100 (\%) \\ \\ \text{Eszközarányos jövedelmezőség IV.} &= \frac{\text{Adózás előtti eredmény}}{\text{Befektetett eszközök + Készletek}} \times 100 (\%) \\ \\ \text{Eszközmegetérülési} &= \frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{Eszközök összesen}} \times 100 (\%) \\ \text{mutató (ROI)} & \\ \\ \text{Eszközarányos adózás} &= \frac{\text{Adózás előtti eredmény}}{\text{Összes eszköz}} \times 100 (\%) \\ \text{előtti eredmény (ROA)} & \\ \\ \text{Komplex} &= \frac{\text{Nettó termelési érték}}{0,2 \times \text{lekötött eszközök} + 1,8 \times \text{Béreköltség}} \times 100 (\%) \\ \text{hatékonysági mutató} & \\ \\ \text{Tárgyi eszköz} &= \frac{\text{Nettó termelési érték}}{\text{Tárgyi eszközök}} \times 100 (\%) \\ \text{hatékonyság} & \\ \\ \text{Készlethatékonyság} &= \frac{\text{Nettó termelési érték}}{\text{Készletek}} \times 100 (\%) \\ \\ \text{Tőkehatékonyság} &= \frac{\text{Bruttó termelési érték}}{\text{Saját tőke}} \times 100 (\%) \\ \\ \text{Bérhatékonyság} &= \frac{\text{Nettó termelési érték}}{\text{Béreköltség}} \times 100 (\%) \\ \\ \text{Élőmunka} &= \frac{\text{Bruttó termelési érték}}{\text{Összes létszám}} \times 100 (\%) \\ \text{hatékonyság} & \end{aligned}$$

2. számú melléklet

A Devecseri Agrokémiai Kft. éves mérlege „A” típus (Adatok ezer Ft-ban)

Eszközök (Aktívák)

Tétel-szám	A tétel megnevezése	2011.	2012.	2013.
A.	Befektetett eszközök	327 605	860 496	967 912
I.	Immateriális javak	3 672	1 610	712
1.	Alapítás-átszervezés aktivált értéke	1 200	0	0
2.	Kísérleti fejlesztés aktivált értéke	0	0	0
3.	Vagyoni értékű jogok	2 472	1 610	712
4.	Szellemi termékek	0	0	0
5.	Üzleti vagy cégérték	0	0	0
6.	Immateriális javakra adott előlegek	0	0	0
7.	Immateriális javak értékhelyesbítése	0	0	0
II.	Tárgyi eszközök	304 926	845 966	965 220
1.	Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	251 067	235 429	510 063
2.	Műszaki berendezések, gépek, járművek	31 391	45 592	422 799
3.	Egyéb berendezések, felszerelések, járművek	16 895	21 043	29 031
4.	Tenyészállatok	0	0	0
5.	Beruházások, felújítások	5 573	463 902	0
6.	Beruházásokra adott előlegek	0	80 000	3 327
7.	Tárgyi eszközök értékhelyesbítése	0	0	0
III.	Befektetett pénzügyi eszközök	19 007	12 920	1 980
1.	Tartós részesedés kapcsolt vállalkozásban	0	1 980	1 980
2.	Tartósan adott kölcsön kapcsolt vállalkozásban	0	0	0
3.	Egyéb tartós részesedés	1 980	0	0
4.	Tartósan adott kölcsön egyéb rész. viszonyban álló váll.-ban	0	0	0
5.	Egyéb tartósan adott kölcsön	17 027	10 940	0
6.	Tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapír	0	0	0
7.	Befektetett pénzügyi eszközök értékhelyesbítése	0	0	0
B.	Forgóeszközök	2 785 404	2 954 028	2 662 885
I.	Készletek	581 246	742 332	393 869
1.	Anyagok	124	3 256	3 482
2.	Befejezetlen termelés és félkésztermék	0	0	0
3.	Növendék-, hízó és egyéb állatok	0	0	0
4.	Késztermékek	0	0	0
5.	Áruk	578 295	718 930	389 441
6.	Készletekre adott előlegek	2 827	20 146	946

II.	Követelések	2 052 220	2 037 889	2 122 824
1.	Követelések áruszállításból és szolgáltatásból (vevők)	2 022 838	2 011 041	2 087 239
2.	Követelések kapcsolt vállalkozással szemben	0	0	0
3.	Követelések egyéb rész. viszonyban lévő váll.-sal szemben	0	0	0
4.	Váltókövetelések	0	0	0
5.	Egyéb követelések	29 382	26 848	35 585
III.	Értékpapírok	0	0	0
1.	Részesedés kapcsolt vállalkozásban	0	0	0
2.	Egyéb részesedés	0	0	0
3.	Saját részvények, saját üzletrészek	0	0	0
4.	Fogatási célú, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	0	0	0
IV.	Pénzeszközök	151 938	173 807	146 192
1.	Pénztár, csekkek	10 252	10 575	3 890
2.	Bankbetétek	141 686	163 232	142 302
C.	Aktív időbeli elhatárolások	1 619	5 211	6 004
1.	Bevételek aktív időbeli elhatárolása	397	533	538
2.	Költségek, ráfordítások aktív időbeli elhatárolása	1 222	4 678	5 466
3.	Halasztott ráfordítások	0	0	0
	Eszközök (Aktívák) Összesen	3 114 628	3 819 735	3 636 801

(Folytatás az előző oldalról)

3. számú melléklet

A Devecseri Agrokémiai Kft. éves mérlege „A” típus (Adatok ezer Ft-ban)

Források (Passzívák)

Tétel-szám	A tétel megnevezése	2011.	2012.	2013.
D.	Saját tőke	647 444	807 598	846 602
I.	Jegyzett tőke	43 810	43 810	43 810
	Ebből: visszavásárolt tulajdoni részesedés névértéken	0	0	0
II.	Jegyzett, de még be nem fizetett tőke (-)	0	0	0
III.	Tőketartalék	104 508	104 508	104 508
IV.	Eredménytartalék	312 377	474 804	659 638
V.	Lekötött tartalék	24 322	24 322	0
VI.	Értékelési tartalék	0	0	0
VII.	Mérleg szerinti eredmény	162 427	160 154	38 646
E.	Céltartalékok	0	0	0
1.	Céltartalékok várható kötelezettségekre	0	0	0
2.	Céltartalékok jövőbeni költségekre	0	0	0
3.	Egyéb céltartalék	0	0	0

F.	Kötelezettségek	2 427 255	2 885 230	2 534 171
I.	Hátrasorolt kötelezettségek	0	0	0
1.	Hátrasorolt kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben	0	0	0
2.	Hátrasorolt köt. Egyéb rész. viszonyban lévő váll.-tal szemben	0	0	0
3.	Hátrasorolt kötelezettségek egyéb gazdálkodóval szemben	0	0	0
II.	Hosszú lejáratú kötelezettségek	7 990	221 432	163 480
1.	Hosszú lejáratra kapott kölcsönök	7 990	0	0
2.	Átváltoztatható kötvények	0	0	0
3.	Tartozások kötvénykibocsátásból	0	0	0
4.	Beruházási és fejlesztési hitelek	0	221 432	163 480
5.	Egyéb hosszú lejáratú hitelek	0	0	0
6.	Tartós kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben	0	0	0
7.	Tartós köt. Egyéb rész. viszonyban álló váll.-sal szemben	0	0	0
8.	Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	0	0	0
III.	Rövid lejáratú kötelezettségek	2 419 265	2 663 798	2 370 691
1.	Rövid lejáratú kölcsönök	0	0	0
2.	Ebből: átváltoztatható kötvények	0	0	0
3.	Rövid lejáratú hitelek	285 790	988 282	1 031 592
4.	Vevőktől kapott előlegek	14 285	18 759	29 695
5.	Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók)	1 352 059	1 001 681	798 653
6.	Váltótartozások	0	0	0
7.	Rövid lejáratú kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben	600 000	500 000	400 000
8.	Rövid lejáratú köt. Egyéb rész. viszonyban álló váll.-sal szemben	0	0	0
9.	Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	167 131	155 076	110 751
G.	Passzív időbeli elhatárolások	39 929	126 907	256 028
1.	Bevételek passzív időbeli elhatárolása	8 666	11 539	5 303
2.	Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása	31 263	54 454	50 313
3.	Halasztott bevételek	0	60 914	200 412
	Források (Passzívák) Összesen	3 114 628	3 819 735	3 636 801

(Folytatás az előző oldalról)

4. számú melléklet

A Devecseri Agrokémiai Kft. eredménykimutatása
(összköltségeljárással készült, „A” típus, adatok ezer Ft-ban)

Tétel-szám	A tétel megnevezése	2011.	2012.	2013.
01.	Belföldi értékesítés nettó árbevétele	7 871 524	8 649 959	7 889 825
02.	Export értékesítés nettó árbevétele	789 074	999 476	373 065
I.	Értékesítés nettó árbevétele (01+02)	8 660 598	9 649 435	8 262 890
03.	Saját termelésű készletek állományváltozása	0	0	0
04.	Saját előállítású eszközök aktivált értéke	0	0	0
II.	Aktivált saját teljesítmények értéke (+03 + 04)	0	0	0
III.	Egyéb bevételek	349 113	356 304	308 148
	Ebből: visszaírt értékvesztés	81 290	65 729	63 669
05.	Anyagköltség	42 813	33 330	45 370
06.	Igénybevett szolgáltatások értéke	69 275	86 574	84 761
07.	Egyéb szolgáltatások értéke	45 136	48 936	53 927
08.	Eladott áruk beszerzési értéke	8 145 125	9 072 869	7 788 009
09.	Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke	79 916	101 347	95 001
IV.	Anyagjellegű ráfordítások értéke (05+06+07+08+09)	8 382 265	9 343 056	8 067 068
10.	Béreköltség	102 970	118 627	107 599
11.	Személyi jellegű egyéb kifizetések	24 932	42 693	44 255
12.	Bérfelrakások	32 375	43 113	39 660
V.	Személyi jellegű ráfordítások (10+11+12)	160 277	204 433	191 514
VI.	Értékcsökkenési leírás	27 792	29 198	39 082
VII.	Egyéb ráfordítások	161 713	175 991	193 436
	Ebből: értékvesztés	50 940	66 023	124 832
A.	Üzemi (üzleti) tevékenység			
	eredménye (I⁺/II+III-IV-V-VI-VII)	277 664	253 061	79 938
13.	Kapott (járó) osztalék és részesedés	0	0	0
	Ebből: kapcsoló vállalkozástól kapott			
14.	Részesedések értékesítésének árfolyamnyeresége	0	0	0
	Ebből: kapcsoló vállalkozástól kapott			
15.	Befektetett pénzügyi eszközök kamatai, árfolyamnyeresége	0	0	0
	Ebből: kapcsoló vállalkozástól kapott			
16.	Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek	38 113	44 212	47 846
	Ebből: kapcsoló vállalkozástól kapott			
17.	Pénzügyi műveletek egyéb bevételei	119 057	124 432	54 658
	Ebből: értékelési különbözet			
VIII.	Pénzügyi műveletek bevételei (13+14+15+16+17)	157 170	168 644	102 504

18.	Befektetett pénzügyi eszközök árfolyamvesztése	0	0	0
	Ebből: kapcsolt vállalkozásnak adott			
19.	Fizetendő kamatok és kamatjellegű ráfordítások	68 726	120 754	95 305
	Ebből: kapcsolt vállalkozásnak adott		52 585	35 686
20.	Részesedések, értékpapírok, bankbetétek értékvesztése	0	0	0
21.	Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai	182 612	122 320	51 149
	Ebből: Értékelési különbözet			
IX.	Pénzügyi műveletek ráfordításai (18+19⁺/₂₀+21)	251 338	243 074	146 454
B.	Pénzügyi műveletek eredménye (VIII-IX)	-94 168	-74 430	-43 950
C.	Szokásos vállalk. Eredmény (+/A⁺/_B)	183 496	178 631	35 988
X.	Rendkívüli bevételek	0	0	11 884
XI.	Rendkívüli ráfordítások	0	0	0
D.	Rendkívüli eredmény (X-XI)	0	0	11 884
E.	Adózás előtti eredmény (+/C⁺/_D)	183 496	178 631	47 872
XII.	Adófizetési kötelezettség	21 069	18 477	9 226
F.	Adózott eredmény (+/E-XII)	162 427	160 154	38 646
22.	Eredménytartalék igénybevétele osztalékra, részesedésre	0	0	0
23.	Jóváhagyott osztalék, részesedés	0	0	0
G.	Mérleg szerinti eredmény	162 427	160 154	38 646

(Folytatás az előző oldalról)

5. számú melléklet

A Devecseri Agrokémiai Kft. cash flow-kimutatása (adatok ezer Ft-ban)

Megnevezés		2011.	2012.	2013.
P.	Készpénz és készpénz-helyettesítők egyenlege a beszámolási időszak kezdetén	22 476	151 938	173 807
Üzemi tevékenység cash-flow-ja				
Z.	Adózás előtti és rendkívüli tételek nélküli eredmény	183 496	178 631	47 872
A.1.	Nem pénzbeli tranzakciók korrekciója	-119 017	95 288	129 044
A.1.1.	Befektetett eszközök értékcsökkenése (+) kizárva az eladott befektetett eszközök nettó könyv szerinti értékét az üzleti vagy cégérték amortizációját	27 792	29 198	39 082
A.1.2.	Az értékvesztések és tartalékok egyenlegének változása	-89 290	-11 073	42 853
A.1.3.	Befektetett eszközök értékesítéséből származó eredmény (nyereség (-) / veszteség (+))	-650	621	-350
A.1.4.	Osztalékokból és nyereségrészesedésekből származó bevételek			
A.1.5.	Elszámolt kamatráfordítás (+) (kivéve a kamattőkésítést) és elszámolt hitelkamat (-)	30 614	76 542	47 459
A.1.6.	Egyéb nem pénzbeli műveletekkel történő lehetséges korrekciók	-87 483		
A*	Adózás, forgótőke változása és rendkívüli tételek előtti üzemi tevékenység működési cash flowja	-119 017	273 919	176 916
A.2.	Forgótőke állományváltozása	321 767	-404 167	8 884
A.2.1.	Az üzemi tevékenységből, ideiglenes aktív számlából származó követelések egyenlegének változása	-384 922	33 174	-122 916
A.2.2.	Az üzemi tevékenységből, ideiglenes passzív számlából származó rövid lejáratú kötelezettségek egyenlegének változása	907 935	-270 981	-221 938
A.2.3.	Készlet állományának változása	-201 246	-166 360	353 738
A.2.4.	A pénztárban illetve készpénzhelyettesítők között fel nem tüntetett pénzeszközök állományváltozása			
A**	Adózás és rendkívüli tételek előtti üzemi tevékenység cash-flow-ja	202 750	-130 248	185 800
A.3.	Fizetett kamatok, kivéve a tőkésített kamatok(-)	-68 727	-120 754	-95 305
A.4.	Kapott kamatok (+)	38 112	44 212	47 846
A.5.	Üzemi tevékenység után fizetendő társasági adó és korábbi időszakok egyéb kirótt adója	-21 069	-18 477	-9 226
A.6.	Rendkívüli tételek bevételei és ráfordításai, beleértve a társasági adót is			
A.7.	Kapott osztalékok és nyereségrészesedések (+) (vagy a befektetésekből)			
A ***	Üzemi tevékenység cash-flow-ja	151 066	-225 267	129 115

B.1.	Befektetett eszközök megszerzésének ráfordításai	-22 254	-571 868	-157 080
B.2.	Befektetett eszközök eladásából származó bevételek	650	3 070	350
B.3.	Kapcsolt vállalkozásoknak nyújtott kölcsönök és hitelek			
B.***	Befektetési tevékenység cash flow-ja	-21 604	-568 798	-156 730
Finanszírozási cash flow				
C.1.	A hosszú lejáratú és rövid lejáratú kötelezettségek egyenlegének változása		815 934	
C.2.	A saját tőkében a készpénz és készpénz helyettesítők változásának hatásai			
C.2.1.	Készpénz és készpénz helyettesítők növekedése a jegyzett tőke, tőketartalék, tartalék pénzalapok növekedése miatt (+)			
C.2.2.	Részvényeseknek fizetett nyereség (-)			
C.2.3.	Partnerek és részvényesek egyéb pénzügyi hozzájárulásai (+)			
C.2.4.	Részvényesek által fizetett veszteségek(+)			
C.2.5.	Közvetlen kifizetések a tartalékokból (-)			
C.2.6.	Fizetett osztalék vagy nyereségrészesedés, beleértve a fizetett adókat is (-)			
C.***	Finanszírozási cash flow		815 934	
F.	Készpénz illetve készpénz-helyettesítők nettó növekedése/ (csökkenése) (A***+B***+C***)	129 462	21 869	-27 615
R.	Készpénz illetve készpénz-helyettesítők egyenlege a beszámolási időszak végén	151 938	173 807	146 192

(Folytatás az előző oldalról)

SZERZŐI NYILATKOZAT

Alulírott, Kocsisné Szakmári Zsuzsanna büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam.

Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerezés során.

Zalaegerszeg, 2014. december 15.

Kocsisné Szakmári Zsuzsanna sk.

hallgató aláírása

ÖSSZEFOGLALÁS

A Devecseri Agrokémiai Kft. vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének vizsgálata a beszámolók alapján

Kocsisné Szakmári Zsuzsanna
Pénzügy – számvitel szak / Számvitel szakirány

A Devecseri Agrokémiai Kft. vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének vizsgálata mindamellett, hogy nagy kihívást jelentett számomra, egy izgalmas, érdekes és sok tapasztalatot adó feladat is volt. Bepillantást nyerhettem egy olyan vállalkozás életébe, amely régi múltra visszatekintő, a szocialista világból induló vállalatból nemzetközi konszern leányvállalataként a mai piaci követelményeket követni tudó céggként próbálja stabilizálni helyét a mezőgazdasági piacon. A vállalat 100%-os tulajdonosa Csehország és Szlovákia vezető mezőgazdasági és élelmiszeripari cégcsoportja, mely több mint 200 vállalatból áll, amelyek a vegyipar, mezőgazdaság, élelmiszeripar, megújuló energiaforrások, valamint az erdészet és faipar területén vállalkoznak. A konszern vegyipari ágazatába tartozik a szlovák DUSLO műtrágyagyár, a Devecseri Agrokémiai Kft. műtrágya-beszállítója is. A műtrágya-kereskedelmen kívül a tevékenységi körébe tartozik még a vetőmag-, termény-, és növényvédőszer-kereskedelem is.

Munkahelyem révén napi kapcsolatban állok a vállalattal, ugyanis főtevékenységként műtrágyaszállítással foglalkozunk, és ilyen minőségben szállítói vagyunk a Devecseri Agrokémianak. Mellétevékenységként pár éve elkezdtük a műtrágya-kereskedelmet is, azóta vevői kapcsolatban is állunk. Az évek során kialakult jó viszony adott lehetőséget arra, hogy a főiskolán elsajátított elméleti tudásomat a vállalaton teszteljem le.

A vizsgált időszak 2011-2013-ig tartott, és az elemzést a beszámolók illetve a rendelkezésemre bocsátott adminisztrációs eszközök alapján végeztem el. A megválaszolatlan kérdésekre a vállalat főkönyvelője segítségemre volt.

A mérleg főösszege a három vizsgált év során 3 milliárd Ft. felett volt. A befektetett eszközök értéke egy beruházásnak köszönhetően a harmadik évre háromszorosára nőtt, és a saját tőkéjét is tudta növelni a vállalat. Az eszközökön belül a forgóeszközök képviselik a túlnyomó többséget, azon belül is a vevőkövetelések. A forrásokon belül a szállítói kötelezettségek és a rövid lejáratú hitelek vannak többségben. A befektetett

eszközök fedezettségének mutatószámai kifejezik, hogy a vállalat külső finanszírozást vesz igénybe, és ha a mutatókat megvizsgáljuk, az is látszik, hogy a beruházás megvalósult, a hiteltörlesztés pedig elindult. A tőkeszerkezeti mutatók javítaná, ha a vállalat csökkentené a kötelezettségeit, vagy nagyobb mértékű eredményt érne el.

A forgóeszközök állománya éppen csak fedezi a rövid lejáratú kötelezettségeket, nagyobb biztonságot adna, ha a kétszerese lenne. Mivel a vevői és a szállítói állomány teszi ki a forgóeszközök illetve a rövid lejáratú kötelezettségek zömét, valószínű, hogy ezek arányának változtatásával a likviditás biztonsága növelhető lenne.

Az eladósodottsági mutatók értéke a beruházási hitel miatt magas, de a hitel törlesztését a vállalat megkezdte, így az arány remélhetőleg a beruházások elindítása után folyamatosan csökkenni fog.

A jövedelmezőség romlását igazolja a cash flow és a forgalomarányos mutatók vizsgálata, amit az üzemi (üzleti) eredmény harmadára való visszaesése eredményezett. Véleményem szerint úgy javíthatna a vállalkozás a mutató értékén, ha nem csak az értékesített mennyiségén növelne, hanem az eladási áron is.

A komplex hatékonyság mind a három évben az elvárt 100%-os érték alatt van, és jelentősen csökken is, a beruházás eredményeképpen valószínű, hogy javulni fog. A parciális mutatók közül a bérhatékonysági- és a munkatermelékenységi mutató, bár szintén csökkenő tendenciát mutat, de az élőmunka-felhasználás pozitívumát vetíti elénk.

Az utolsó fejezetben az eredmény elemzését végeztem el. A 2013-as év nem hozta azt az elvárást, amit a beruházásnak teljesítenie kellett volna. Az értékesítés árbevétele és az egyéb bevételek összege 2012-ben nőtt, majd 2013-ban visszaesett a 2011-es év értéke alá. A ráfordítások ezzel szemben nem csökkentek olyan arányban, hogy az egyes eredménykategóriákon ne rontottak volna. A pénzügyi műveletek eredménye a három év folyamán negatív előjelű volt, és évről évre egyre kevesebb volt az értékük, de a szokásos vállalkozási eredmények éves eredményeit nem tudták közelebb hozni egymáshoz. Rendkívüli bevétele csak 2013-ban volt a vállalkozásnak, amely a támogatás költségekkal arányosan elszámolt része. Az adózott eredmény mind a három évben pozitív értéket vett fel, de az anyavállalat döntése szerint a Devecseri Agrokémiai Kft. eredményéből osztalék nem fizethető.

Bár egyes mutatói nem támasztják alá, de meggyőződésem, hogy a cég stabil alapokkal rendelkezik, és minden lehetősége megvan a fejlődéshez. A gazdasági környezetéhez jól

tud alkalmazkodni, de a mutatóinak az alakulása nagyon nagyban függ az anyavállalattól.